

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาของปัญหา

ภาษาไทยถิ่นใต้เป็นภาษาไทยถิ่นที่ไร้พืดกันใน ๑๔ จังหวัดภาคใต้ ได้แก่ ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี พังงา กระบี่ ภูเก็ต นครศรีธรรมราช ตรัง พัทลุง สงขลา ยะลา ปัตตานี และ นราธิวาส รวมไปถึงตอนใต้ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (เกศมณี เทพวัลย์, ๒๕๒๖) จากงานวิจัยที่ผ่านมา มีการแบ่งภาษาไทยถิ่นใต้เป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก และภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก (เรื่องเลข บันเขื่อนขัติย์, ๒๕๓๑; อัครา บุญทิพย์, ๒๕๓๕) ซึ่งภิญโญ จิตต์ธรรม (๒๕๑๓) เรียกว่า ภาษาไทยถิ่นใต้เขต ๑ และภาษาไทยถิ่นใต้เขต ๒ ตามลำดับ แม้ว่า จะมีการเรียกชื่อกลุ่มภาษาถิ่นย่อยของภาษาไทยถิ่นใต้ต่างกัน แต่งานเหล่านั้นแบ่งกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้เหมือนกันกล่าวคือ ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกพูดในจังหวัดตรัง พัทลุง นครศรีธรรมราช สงขลา สตูล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ส่วนภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกพูดในจังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี กระบี่ ระนอง พังงา และภูเก็ต ในงานของภิญโญ จิตต์ธรรม (๒๕๑๓) และ เรื่องเลข บันเขื่อนขัติย์ (๒๕๓๑) ได้ระบุลักษณะทางภาษาที่แบ่งภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกออกจาก ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกได้แก่ การแปรระหว่างเสียง [k] กับ[ʔ] เมื่อปรากฏหลังสระเสียงยาว และการแปรเสียงสระสูงเป็นสระกลาง และสระกลางเป็นสระต่ำ

จากการศึกษานานวิจัยต่าง ๆ ข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจเรื่องการแปรระหว่างเสียง [k] และ [ʔ] ที่ปรากฏตามหลังสระเสียงยาว ดังเช่นในคำว่า สาก ปาก ปีก ซึ่งต่อไปนี้ ไร้สัญลักษณ์ (vk) ผู้วิจัยจึงได้ทดลองศึกษาเรื่องนี้ในรายวิชา ๑๔๑๖๕๗ วิทยาภาษาถิ่น โดยศึกษาครอบคลุม ทั้ง ๑๔ จังหวัดภาคใต้ ในงานดังกล่าวผู้วิจัยทำการศึกษาโดยใช้ผู้ออกภาษา ๒ คนเป็นตัวแทน ของแต่ละจังหวัด รวมทั้งสิ้น ๒๘ คน จากงานวิจัยดังกล่าวพบว่า (k) ที่ตามหลังสระเสียงยาว ออกเสียงเป็น [k] ในบริเวณจังหวัดนครศรีธรรมราช พัทลุง ตรัง สงขลา สตูล ยะลา ปัตตานี นราธิวาส และออกเสียงเป็น [ʔ]ในบริเวณจังหวัดชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี กระบี่ พังงา และภูเก็ต ซึ่ง ยืนยันการแบ่งกลุ่มย่อยของภาษาไทยถิ่นใต้ที่ได้มีผู้เสนอไว้ จากงานวิจัยนี้ ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า(vk) เป็นตัวแปรทางภาษาที่แบ่งภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกจากภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกได้ อีกทั้งเห็น

ด้วยว่า บริเวณที่เป็นรอยต่อของภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกกับภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก คือ บริเวณจังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช กระบี่ และตรัง

เท่าที่ผ่านมา ได้มีผู้ศึกษาตัวแปรดังกล่าวในบริเวณจังหวัดสุราษฎร์ธานี (ธีระพันธ์ ล.ทองคำ และคณะ, ๒๕๓๑) นครศรีธรรมราช (จริยา สมนึก, ๒๕๒๕) กระบี่ (กมลพร พิศภักดิ์, ๒๕๓๑) และตรัง (ณรงค์ ทองเพ็ญจันทร์, ๒๕๓๑) ไว้แล้ว แต่งานวิจัยทั้ง ๔ เรื่อง เก็บข้อมูลโดยใช้จุดเก็บข้อมูลไม่มากนัก เช่น ๑ จุดเก็บข้อมูลต่อ ๑ อำเภอ และใช้ผู้บอกภาษาจำนวนน้อย เช่น ใช้ผู้บอกภาษา ๑ คนต่อ ๑ จุดเก็บข้อมูลเท่านั้น ทำให้ยังไม่เห็นว่าภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกกับภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกแบ่งแยกจากกัน ณ บริเวณใด ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาอย่างละเอียด เพื่อหาเส้นแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกกับภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก โดยใช้ตัวแปรดังกล่าว ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยมุ่งเน้นกระบวนการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การคัดเลือกจุดเก็บข้อมูลเพื่อให้ได้ที่ตั้งของแนวแบ่งเขตภาษาที่ชัดเจน

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อกำหนดแนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกกับภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก โดยใช้พยัญชนะที่มีสระเสียงยาวกับพยัญชนะท้าย /k/ หรือ /ʔ/ เป็นเกณฑ์

๑.๓ สมมติฐานของการวิจัย

ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกใช้พยัญชนะท้าย /ʔ/ ตามหลังสระเสียงยาว ส่วนภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกใช้พยัญชนะท้าย /k/ ตามหลังสระเสียงยาว แนวแบ่งเขตระหว่าง ๒ บริเวณนี้ พาดจากอ่าวไทยในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ลงมาทางใต้ตามเทือกเขานครศรีธรรมราช แล้วมุ่งสู่ทิศตะวันตกไปจรดทะเลอันดามัน ซึ่งมีแนวแบ่งเขตในพื้นที่ที่เป็นพื้นราบอยู่ในบริเวณต่าง ๆ ต่อไปนี้

- ๑. เส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างอำเภอเมือง กับอำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ๒. เส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างอำเภอนาบอน กับอำเภอลาเสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช
- ๓. เส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างอำเภอทุ่งสง กับอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

๔. เส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช กับอำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง

๕. เส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างอำเภอสิเกา จังหวัดตรัง กับอำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

๑. งานวิจัยนี้จะเลือกศึกษาเฉพาะบริเวณที่ราบและบริเวณที่มีเส้นทางคมนาคมเท่านั้น ไม่ศึกษาบริเวณที่เป็นเทือกเขา ยกเว้นช่วงที่มีเส้นทางคมนาคมตัดผ่าน

๒. ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะเสียงพญานะท้าย โดยไม่ศึกษาเสียงสระและเสียงวรรณยุกต์

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เป็นแนวทางในการศึกษาเรื่องแนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นภาคอื่นๆ

๒. สามารถนำไปใช้เปรียบเทียบแนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกและภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก โดยใช้เกณฑ์อื่น

๓. แสดงบริเวณที่เด็กนักเรียนอาจมีปัญหาในการออกเสียงมาตรฐาน และสามารถทำให้ครูผู้สอนเตรียมการแก้ปัญหาการออกเสียงของเด็กนักเรียนในบริเวณดังกล่าว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑.๖ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยจะกล่าวถึงงานวิจัยเกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นใต้โดยรวม เพื่อให้เห็นถึงลักษณะการแบ่งกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้ว่ามีการแบ่งเป็นภาษาย่อยอย่างไร นอกจากนี้ จะกล่าวถึงลักษณะภาษาในบริเวณ ๔ จังหวัดที่ทำการศึกษ ได้แก่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช กระบี่ และตรัง อีกทั้งการใช้ตัวแปรต่างๆมาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งเขตภาษาในบริเวณ ๔ จังหวัดดังกล่าวอย่างละเอียด เพื่อที่จะนำมาเปรียบเทียบกับผลของงานวิจัยนี้ (ดูบทที่ ๔ หน้า ๑๑๓)

การแบ่งกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้

เจ.มาร์วิน บราวน์ (Brown, ๑๙๖๕) ในงานวิจัยเรื่อง *From Ancient Thai to Modern dialects* ได้เปรียบเทียบระบบเสียงของภาษาไทยถิ่น ๖๐ ถิ่นที่พูดกันในประเทศไทยและประเทศลาว เพื่อที่จะสืบสร้างระบบเสียงของภาษาไทยดั้งเดิม และแสดงวิวัฒนาการของภาษาถิ่นเหล่านั้น ในงานวิจัยดังกล่าว บราวน์ได้แสดงให้เห็นว่า ภาษาไทยถิ่นใต้มีวิวัฒนาการมาจากภาษากลุ่มสุโขทัยและสามารถแบ่งเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนครศรีธรรมราชและกลุ่มตากใบ

๑. กลุ่มภาษานครศรีธรรมราช บราวน์ได้แบ่งภาษากลุ่มนี้ออกเป็น ๒ สาย คือ สายไชยาและสายนครศรีธรรมราช

๑.๑ สายไชยา แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่มย่อยดังนี้

๑.๑.๑ ภาษาชุมพร

๑.๑.๒ ภาษาไชยา แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มย่อย ได้แก่

ก. ภาษาระนอง ไชยา (อำเภอหนึ่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานี)

หลังสวน (อำเภอหนึ่งในจังหวัดชุมพร) และสวี (อำเภอหนึ่งในจังหวัดชุมพร)

ข. ภาษาตะกั่วป่า (อำเภอหนึ่งในจังหวัดพังงา) และภูเก็ต

๑.๑.๓ ภาษาเกาะสมุย (อำเภอหนึ่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานี)

๑.๒ สายนครศรีธรรมราช แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มย่อย ดังนี้

๑.๒.๑ ภาษานครศรีธรรมราช แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่มย่อย ได้แก่

ก. ภาษากระบี่

ข. ภาษานครศรีธรรมราช หุ่งสง (เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช) ตรัง และควนขนุน (เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดพัทลุง)

ค. ภาษาหัวไทร (เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช)

๑.๒.๒ ภาษาสงขลา แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มย่อย ได้แก่

ก. ภาษาสงขลาและระโนด (เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดสงขลา)

ข. ภาษายะลา แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มได้แก่ ภาษายะลาและภาษาสตูล

๒. กลุ่มภาษาดากใบ ได้แก่ ภาษาที่ใช้พูดกันที่อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส (ดูภาพที่ ๑ หน้า ๗)

แอนโทนี แวนนอสเตรนด ดิลเลอร์(Diller,1976) ในงานวิจัยเรื่อง *Toward a Model of Southern Thai Diglossic speech Variation* ได้ศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้ทุกจังหวัดทั้งในเรื่องระบบเสียง คำศัพท์ และการเรียงคำ ดิลเลอร์ได้แบ่งเขตภาษาไทยถิ่นใต้ออกเป็น ๖ กลุ่ม โดยใช้วรรณยุกต์เป็นเกณฑ์ ดังนี้

กลุ่ม A ได้แก่ ภาษาชุมพร ระนอง และสุราษฎร์ธานี

กลุ่ม B ได้แก่ ภาษาเกาะสมุย

กลุ่ม C ได้แก่ ภาษาพังงา กระบี่ ภูเก็ต และตรังบางส่วน

กลุ่ม D ได้แก่ ภาษานครศรีธรรมราช

กลุ่ม E ได้แก่ ภาษาพัทลุง สงขลา ตรังบางส่วน และสตูลบางส่วน

กลุ่ม F ได้แก่ ภาษาสตูลบางส่วน ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส (ดูภาพที่ ๒ หน้า ๘)

ภิญโญ จิตต์ธรรม (๒๕๑๓) และเรืองเดช บันเขื่อนขันธ์ (๒๕๓๑) ได้แบ่งกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้อย่างกว้าง ๆ ออกเป็น ๒ กลุ่มดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นดังนี้

๑. กลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ ที่พูดกันในจังหวัดกระบี่ พังงา ภูเก็ต ระนอง ชุมพร และสุราษฎร์ธานี

๒. กลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ ที่พูดกันในจังหวัดตรัง พัทลุง นครศรีธรรมราช สงขลา สตูล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส

ทั้งนี้ วิทยุ จิตธรรม เรียกกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกว่า เขต ๑ และกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกว่า เขต ๒

ฉันทส ทองช่วย (๒๕๓๖) ได้แบ่งกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้แตกต่างไปจากลักษณะข้างต้น ดังนี้

๑. กลุ่มภาคใต้ตอนเหนือ และเขตพื้นที่ทะเลตะวันตก ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ ที่พูดกันในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ตอนล่าง) ชุมพร สุราษฎร์ธานี ระนอง พังงา และภูเก็ต

๒. กลุ่มภาคใต้ตอนกลาง และเขตพื้นที่ฝั่งทะเลตะวันออก ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ ที่พูดกันในจังหวัดกระบี่ ตรัง พัทลุง นครศรีธรรมราช และสงขลาบางอำเภอ (ระโนด สทิงพระ กระแสสินธุ์)

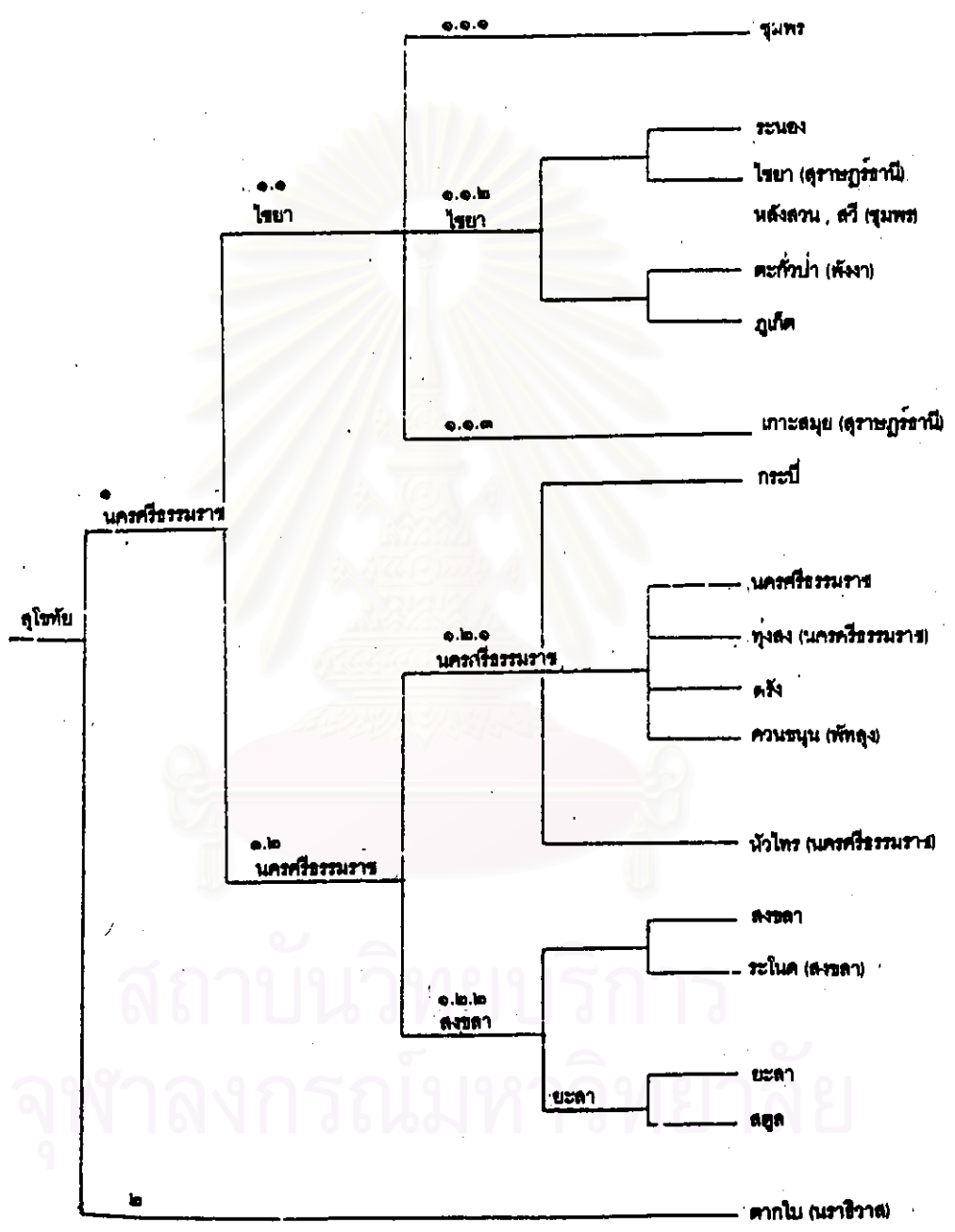
๓. กลุ่มภาคใต้ตอนใต้-มาเลเซีย ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ ที่พูดกันในเขตพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือสงขลาบางส่วน (ยกเว้น ระโนด สทิงพระ กระแสสินธุ์) สตูล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ตลอดไปจนถึงภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ ที่พูดกันอยู่ในประเทศมาเลเซีย ภาษาไทยถิ่นใต้กลุ่มนี้ อาจแบ่งออกได้เป็น ๒ กลุ่มย่อย ดังนี้

๓.๑ กลุ่ม ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ไทรบุรี และปะลิส

๓.๒ กลุ่มตากใบ-กลันตัน

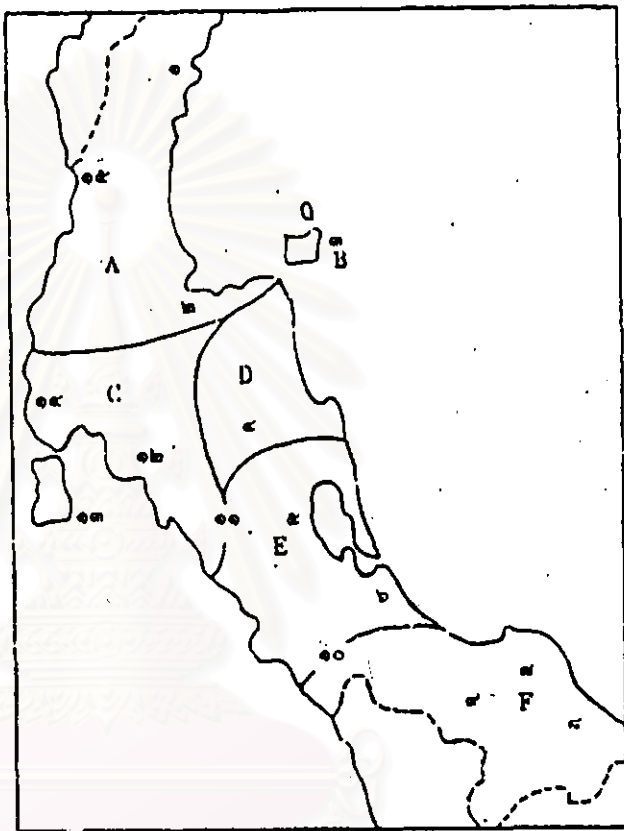
สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ ๑ แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของภาษาไทยถิ่นใต้ (ดัดแปลงจากบราวน์, ๑๙๖๕)

ภาพที่ ๒ แผนที่แสดงการแบ่งกลุ่มของภาษาไทยถิ่นใต้เป็น ๖ กลุ่ม (ดัดแปลงจากดิลเลอร์, ๑๙๗๖)

- ๑. ชุมพร
- ๒. สุราษฎร์ธานี
- ๓. เกาะสมุย
- ๔. นครศรีธรรมราช
- ๕. พัทลุง
- ๖. สงขลา
- ๗. ปัตตานี
- ๘. นราธิวาส
- ๙. ยะลา
- ๑๐. สตูล
- ๑๑. ภูเก็ต
- ๑๒. กระบี่
- ๑๓. ภูเก็ต
- ๑๔. พังงา
- ๑๕. ระนอง

กลุ่ม A

๑๕	
๑๔,๑๓	๑๑,๑๒
๑๒	๑๑
๑๐	๙, ๘, ๗, ๖

กลุ่ม B

๑๕	๑๑,๑๒
๑๔,๑๓	๑๒
๑๒	๑๑
๑๐	๙, ๘, ๗, ๖

กลุ่ม C

๑๕	๑๑,๑๒
๑๔	๑๑
๑๐	๙, ๘, ๗, ๖

กลุ่ม D

๑๕	๑๑
๑๔	๑๑
๑๐	๙, ๘, ๗, ๖

กลุ่ม E

๑๕	๑๑
๑๔	๑๑
๑๐	๙, ๘, ๗, ๖

กลุ่ม F

๑๕	๑๑,๑๒
๑๔	๑๑,๑๒
๑๐,๑๑	๑๒

ลักษณะภาษาในบริเวณ ๔ จังหวัดที่ทำการศึกษา

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมา ที่เกี่ยวข้องกับภาษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช กระบี่ และตรัง ในทุกแง่มุม ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของระบบเสียง คำศัพท์ ตลอดจนการแบ่งเขตภาษาย่อย สรุปได้ดังนี้

๑. งานวิจัยที่ศึกษาลักษณะเฉพาะของภาษาไทยถิ่นใต้ในบริเวณ ๔ จังหวัด

งานวิจัยกลุ่มนี้จะมุ่งศึกษาลักษณะระบบเสียงพยัญชนะ ระบบเสียงสระ ระบบเสียงวรรณยุกต์ ในงานวิจัยบางเรื่องยังศึกษาถึงโครงสร้างพยางค์ ระบบไวยากรณ์ และความหมายของคำ นอกจากนี้ ยังมีการเปรียบเทียบลักษณะเฉพาะของภาษาไทยถิ่นใต้ กับภาษาไทยมาตรฐานด้วย ลักษณะการเก็บข้อมูล ในงานวิจัยเหล่านี้จะเป็นการออกเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยตนเอง โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้บอกภาษาและจุดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ งานวิจัยดังกล่าวแสดงไว้ในตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ งานวิจัยภาษาไทยถิ่นใต้ในบริเวณจังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช กระบี่และตรัง

จังหวัด	ผู้วิจัย	ปี	งานวิจัยที่ศึกษา
สุราษฎร์ธานี	Suwimon Thamtaewat ธีระพันธ์ ล.ทองคำ และคณะ	๑๙๗๘ ๒๕๒๑	The Phonetics and Phonology of the Surattani Dialect of Thai เสียงและระบบเสียงในภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ๑๖ อำเภอ
นครศรีธรรม- ราช	วิไลวรรณ ดำรักษ์ จริยา สมนึก เปรมจิต ชนะวงศ์	๒๕๑๓ ๒๕๒๕ ๒๕๒๙	ระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่น นครศรีธรรมราช ระบบเสียงภาษาถิ่นย่อยของจังหวัด นครศรีธรรมราช ภาษาถิ่นนครศรีธรรมราช
กระบี่	กมลพร พิศภักดี	๒๕๓๑	ภาษาไทยถิ่นที่ใช้ในปัจจุบัน จังหวัดกระบี่
ตรัง	ณรงค์ ทองเพ็ญจันทร์	๒๕๓๑	ภาษาไทยถิ่นที่ใช้ในปัจจุบัน จังหวัดตรัง

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสามารถที่จะสรุปภาพรวมลักษณะเฉพาะของภาษาไทยถิ่นใต้ในบริเวณ ๔ จังหวัด ได้ดังต่อไปนี้

๑.๑ ระบบพยัญชนะ

๑.๑.๑ พยัญชนะเดี่ยว

ตารางที่ ๒ หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวในภาษาไทยถิ่นใต้

ลักษณะของเสียง	ฐานกรณ์ คุณสมบัติ ของเสียง	ริมฝีปาก ทั้งสอง	ริมฝีปาก ล่างกับ ฟันบน	ปุ่ม เหงือก	เพดาน แข็ง	เพดาน อ่อน	ช่องเส้น เสียง
ระเบิด	ไม่ก้อง ไม่มีลม ไม่ก้อง มีลม ก้อง	p ph b		t th d		k kh	ʔ
กึ่งเสียดแทรก	ไม่ก้อง ไม่มีลม ไม่ก้อง มีลม				c ch		
เสียดแทรก	ไม่ก้อง		f	s			h
นาสิก	ก้อง	m		n	ɲ	ŋ	
ขางลิ้น	ก้อง			l			
ลิ้นงอ	ก้อง			r			
กึ่งสระ	ก้อง	w			j		

จากตารางหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า

๑. หน่วยเสียงพยัญชนะที่ปรากฏในภาษาไทยถิ่นใต้ทั้ง ๔ จังหวัด มี ๑๙ หน่วยเสียง ได้แก่ /p, ph, b, t, th, d, k, kh, ʔ, c, ch, s, h, m, n, l, r, w, ʋ/

๒. หน่วยเสียงพยัญชนะที่ปรากฏเฉพาะภาษาถิ่นใต้บางถิ่นใน ๔ จังหวัด มี ๓ หน่วยเสียง ได้แก่ /ɲ, ɲ, ʋ/ งานวิจัยที่ปรากฏหน่วยเสียง /r/ ได้แก่ งานของวิไลวรรณ (๒๕๑๓) ศึกษา ระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่นนครศรีธรรมราช วีระพันธ์(๒๕๒๑) ศึกษา เสียงและระบบเสียง

ภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ๑๖ อำเภอ สุวิมล(๑๙๗๘) ศึกษาเรื่อง *The Phonetics and Phonology of the suratthani Dialect of Thai* กมลพร(๒๕๓๑) ศึกษา ภาษาไทยถิ่นที่ใช้ในปัจจุบัน จังหวัดกระบี่ งานวิจัยที่ปรากฏ /r/ ได้แก่ งานของจรรยา(๒๕๒๕) ศึกษา ระบบเสียงภาษาถิ่นย่อย จังหวัดนครศรีธรรมราช วิไลวรรณ(๒๕๑๓) กมลพร(๒๕๓๑) ณรงค์(๒๕๓๑) และ งานวิจัยที่ปรากฏ /r/ ได้แก่ งานของจรรยา(๒๕๒๕) วิไลวรรณ(๒๕๑๓) วีระพันธ์(๒๕๒๑) สุวิมล(๑๙๗๘) กมลพร(๒๕๓๑)

๑.๑.๒ พยัญชนะควบกล้ำ

ตารางที่ ๓ พยัญชนะควบกล้ำในภาษาไทยถิ่นใต้

pr	tr	kr
pl		kl
		kw
phr		KHR
phl		khl
		khw
(bl)		
(mr)		
(ml)		

จากตารางพยัญชนะควบกล้ำข้างต้น สามารถสรุปได้ดังนี้

๑. พยัญชนะควบกล้ำที่ปรากฏในภาษาไทยถิ่นใต้ทั้ง ๔ จังหวัด มี ๑๑ ชุด ได้แก่ pr, pl, phr, phl, tr, kr, kl, kw, khr, khl, khw

๒. พยัญชนะควบกล้ำที่ปรากฏเฉพาะภาษาถิ่นใต้บางถิ่นใน ๔ จังหวัด มี ๓ ชุด ได้แก่ bl, mr, ml พยัญชนะควบกล้ำ bl จะปรากฏเฉพาะภาษาดั้ง (ณรงค์ ทองเพ็ญจันทร์, ๒๕๓๑) และภาษากระบี่ (กมลพร พิศภักดี, ๒๕๓๑) ส่วนพยัญชนะควบกล้ำ mr, ml จะปรากฏทั้ง ๔ จังหวัด ยกเว้นภาษาในอำเภอนนอมและลิซล จังหวัดนครศรีธรรมราช (จรรยา สมนึก, ๒๕๒๕)

๑.๒ ระบบเสียงสระ

ตารางที่ ๔ ระบบเสียงสระแบบที่ ๑ ในภาษาไทยถิ่นใต้

ตำแหน่งของลิ้น	ลิ้นส่วนหน้า	ลิ้นส่วนกลาง	ลิ้นส่วนหลัง	
ลักษณะของ ริมฝีปาก	ไม่ห่อริมฝีปาก	ไม่ห่อริมฝีปาก	ไม่ห่อริมฝีปาก	ห่อริมฝีปาก
ระดับของลิ้น				
สระเดี่ยว				
สูง	i i:		u u:	u u:
กลาง	e e:		ɤ ɤ:	o o:
ต่ำ	ɛ:	a a:		ɔ:
สระประสมสองเสียง				
สูง	ia		ua	ui
	iu			ua
กลาง	eu		ɤi	oi
ต่ำ	ɛu	ai ai au au		ɔi
สระประสมสามเสียง	iau		wai	uai

ตารางที่ ๕ ระบบเสียงสระแบบที่ ๒ ในภาษาไทยถิ่นใต้

ตำแหน่งของลิ้น	ลิ้นส่วนหน้า	ลิ้นส่วนกลาง	ลิ้นส่วนหลัง
ลักษณะของ ริมฝีปาก	ไม่ห่อริมฝีปาก	ไม่ห่อริมฝีปาก	ห่อริมฝีปาก
ระดับของลิ้น			
สระเดี่ยว			
สูง	i i:	ɨ ɨ:	u u:
กลาง	e e:		o o:
ต่ำ	ɛ ɛ:	a a:	ɔ ɔ:
สระประสม	ia	ɨa	ua

ระบบเสียงสระแบบที่ ๑ พบในงานวิจัยของธีระพันธ์ ล.ทองคำ และคณะ (๒๕๒๑) และจรรยา สมนึก (๒๕๒๕) ส่วนงานวิจัยของสุวิมล (๑๙๙๙) แสดงระบบเสียงสระคล้ายคลึงกับงานวิจัยทั้งสองด้วย ในระบบเสียงสระแบบที่ ๑ นี้ จะพบว่า หน่วยเสียงสระ e และ o จะไม่ปรากฏในตาราง เนื่องจากผู้วิจัยดังกล่าวได้จัดให้หน่วยเสียงสระทั้งสอง เป็นหน่วยเสียงย่อยของ e และ o ตามลำดับ

ระบบเสียงสระแบบที่ ๒ ปรากฏในงานวิจัยของวิไลวรรณ (๒๕๑๓) ณรงค์ (๒๕๓๑) กมลพร (๒๕๓๑) ในระบบเสียงสระแบบที่ ๒ นี้ มีสระประสมเพียง ๓ หน่วยเสียง คือ /ia, ɨa, ua/ สระประสมสองเสียงและสระประสมสามเสียงที่ลงท้ายด้วยเสียง [-ɨ] และ [-u] วิเคราะห์ให้เป็นสระเดี่ยวและสระประสมสองเสียงตามด้วย [-j] และ [-w] ตามลำดับ

๑.๓ ระบบเสียงวรรณยุกต์

ระบบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช กระบี่ และตรัง งานวิจัยต่างๆมีลักษณะแตกต่างกัน แบ่งได้เป็น ๒ แบบ คือ ระบบเสียงวรรณยุกต์ ๖ หน่วยเสียง และระบบเสียงวรรณยุกต์ ๘ หน่วยเสียง พบว่า ทั้ง ๒ ระบบมีลักษณะเหมือนกันซึ่งเป็นลักษณะร่วมของภาษาไทยถิ่นใต้ คือ วรรณยุกต์ในช่อง A1 และ B1 มีการรวมกันเป็นวรรณยุกต์เสียงเดียวกันคือ สูง-ขึ้น-ตก ในขณะที่ช่อง A2 B2 A3 และ B3 ก็มีการรวมกันเป็น

วรรณยุกต์กลาง-ขึ้น-ตก นอกจากนี้ ลักษณะที่ทุกระบบมีส่วนร่วมกันกับลักษณะอื่นๆ ได้แก่ วรรณยุกต์
ในช่อง A4 B4 C4 DL4 และ DS4 มีการแยกเสียงวรรณยุกต์ออกจากกันทั้งหมด โดยที่วรรณยุกต์
ในช่อง B4 กับ DL4 และ C4 กับ DS4 เป็นหน่วยเสียงเดียวกัน เป็นที่น่าสังเกตด้วยว่า เสียง
วรรณยุกต์ในแถวที่ ๑ ทั้งหมดมีระดับเสียงสูง ส่วนแถวที่ ๒ มีระดับเสียงกลาง และแถวที่ ๔ มี
ระดับเสียงต่ำ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ ๓ ตัวอย่างระบบเสียงวรรณยุกต์ ๖ หน่วยเสียง

A	B	C	DL	DS
ก ^{๑.๑}	ข ^{๑.๒}	ค ^{๑.๓}	จ ^{๑.๔}	ฉ ^{๑.๕}
ช ^{๑.๓}		ซ ^{๑.๔}		ฌ ^{๑.๓}
ก ^{๑.๕}	ข ^{๑.๖}	ค ^{๑.๕}	จ ^{๑.๖}	ฉ ^{๑.๕}

กระบี่ (บริเวณอำเภอเมือง
และอำเภอเขาพนม)
(กมลพร พิศภักดิ์ , ๒๕๓๑)

A	B	C	DL	DS
ก ^{๑.๑}	ข ^{๑.๒}	ค ^{๑.๓}	จ ^{๑.๔}	ฉ ^{๑.๕}
ช ^{๑.๓}		ซ ^{๑.๔}		ฌ ^{๑.๓}
ก ^{๑.๕}	ข ^{๑.๖}	ค ^{๑.๕}	จ ^{๑.๖}	ฉ ^{๑.๕}

นครศรีธรรมราช(อำเภอขนอม)
(จริยา สมนึก , ๒๕๒๕)

A	B	C	DL	DS
ก ^{๑.๑}			จ ^{๑.๒}	ฉ ^{๑.๓}
ช ^{๑.๓}		ซ ^{๑.๔}	ฌ ^{๑.๓}	
ก ^{๑.๕}	ข ^{๑.๕}	ค ^{๑.๖}	จ ^{๑.๕}	ฉ ^{๑.๕}

บ้านดอน จ.สุราษฎร์ธานี
(ธีระพันธ์ ด.ทองคำ , ๒๕๒๑)

A	B	C	DL	DS
ก ^{๑.๑}	ข ^{๑.๒}	ค ^{๑.๓}	จ ^{๑.๔}	ฉ ^{๑.๕}
ช ^{๑.๓}		ซ ^{๑.๔}		ฌ ^{๑.๓}
ก ^{๑.๕}	ข ^{๑.๕}	ค ^{๑.๖}	จ ^{๑.๕}	ฉ ^{๑.๕}

อ. ดอนสัก จ.สุราษฎร์ธานี
(ธีระพันธ์ ด.ทองคำ , ๒๕๒๑)

ภาพที่ ๔ ตัวอย่างระบบวรรณยุกต์ ๗ หน่วยเสียง

A	B	C	DL	DS
 ๖.๑		 ๖.๒		 ๖.๓
 ๖.๓		 ๖.๔		 ๖.๓
 ๖.๕	 ๖.๖	 ๖.๗	 ๖.๖	 ๖.๗

ตริง
(ณรงค์ ทองเพ็ญจันทร์, ๒๕๓๑)

A	B	C	DL	DS
 ๖.๑		 ๖.๒		 ๖.๓
 ๖.๓		 ๖.๔		 ๖.๓
 ๖.๕	 ๖.๖	 ๖.๗	 ๖.๖	 ๖.๗

กระป๋ (บริเวณอ.คลองท่อม-
และกิ่งอ.ลำทับ)
(กมลพร พิศภักดิ์, ๒๕๓๑)

A	B	C	DL	DS
 ๖.๑		 ๖.๒		 ๖.๓
 ๖.๓		 ๖.๔		 ๖.๓
 ๖.๕	 ๖.๖	 ๖.๗	 ๖.๖	 ๖.๗

นครศรีธรรมราช (ทุกอำเภอ
ยกเว้นอ.ขนอม)
(จริยา สมนึก, ๒๕๒๕)

A	B	C	DL	DS
 ๖.๑		 ๖.๒		 ๖.๓
 ๖.๓		 ๖.๔		 ๖.๓
 ๖.๕	 ๖.๖	 ๖.๗	 ๖.๖	 ๖.๗

อ.เขาพนม จ.สุราษฎร์ธานี
(ธีระพันธ์ ล.ทองคำ, ๒๕๒๑)

๒. งานวิจัยที่ศึกษาการแปรของภาษาและการแบ่งเขตภาษาย่อยในบริเวณ ๔ จังหวัด

๒.๑ งานวิจัยที่ศึกษาเรื่อง (v/k) ในบริเวณ ๔ จังหวัด

๒.๑.๑ งานวิจัยที่ศึกษาเรื่อง (v/k) ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

งานวิจัยของธีระพันธ์ ล.ทองคำ และคณะ (๒๕๒๑) ศึกษาเรื่องเสียงและระบบเสียงในภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ๑๖ อำเภอ ซึ่งมีการใช้พยัญชนะ -ก [k] และ -อ [ʔ] ในพยางค์ตายเสียงยาวเป็นเกณฑ์ในการแบ่งเขตภาษาถิ่นย่อยจังหวัดสุราษฎร์ธานี แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ใช้พยัญชนะท้าย -ก [k] ได้แก่ ภาษาในอำเภอกาญจนดิษฐ์ และ กิ่ง อ.ดอนสัก

กลุ่มที่ใช้พยัญชนะท้าย -อ [ʔ] ได้แก่ ภาษาในอำเภอท่าชนะ ไชยา ท่าฉาง ศิริรัฐนิคม พุนพิน เมือง เกาะสมุย นาสาร พระแสง พนม กิ่งอ.ตาขุน กิ่งอ.เคียนซา กิ่งอ.เวียงสระ และ กิ่งอ.พังนัง (ดูภาพที่ ๕ หน้า ๑๙)

นอกจากนี้ งานวิจัยของดิลเลอร์ (๑๙๗๖) ได้กล่าวถึง การแปรของพยัญชนะท้าย -ก [k] ในพยางค์ตายเสียงยาวว่า ภาษาสุราษฎร์ธานี ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่ม A นั้น มีการออกเสียงพยัญชนะท้าย -ก [k] ในพยางค์ตายเสียงยาวเป็น -อ [ʔ]

๒.๑.๒ งานวิจัยที่ศึกษาเรื่อง (v/k) ในจังหวัดนครศรีธรรมราช

งานวิจัยของจรรยา สมนึก (๒๕๒๕) ได้ใช้การแปร (v/k) เป็นเกณฑ์ในการแบ่งเขตภาษาถิ่นย่อยจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งแบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ใช้ พยัญชนะท้าย -ก [k] ได้แก่ ภาษาในอำเภอนนอม สิชล ท่าศาลา พรหมคีรี เมือง ปากพนัง เขียวใหญ่ หัวไทร ชะอวด ร่อนพิบูลย์ ลานสกา และพิปูน

กลุ่มที่ใช้พยัญชนะท้าย -อ [ʔ] ได้แก่ ภาษาในอำเภอฉวางทุ่งสง และ ทุ่งใหญ่

กลุ่มที่ใช้พยัญชนะท้ายทั้ง -ก [-k] และ -อ [ɔ] ได้แก่ ภาษาในกิ่งอำเภอ
นาบอน (ดูภาพที่ ๖ หน้า ๒๐)

๒.๑.๓ งานวิจัยที่ศึกษาเรื่อง (vɔk) ในจังหวัดตรัง

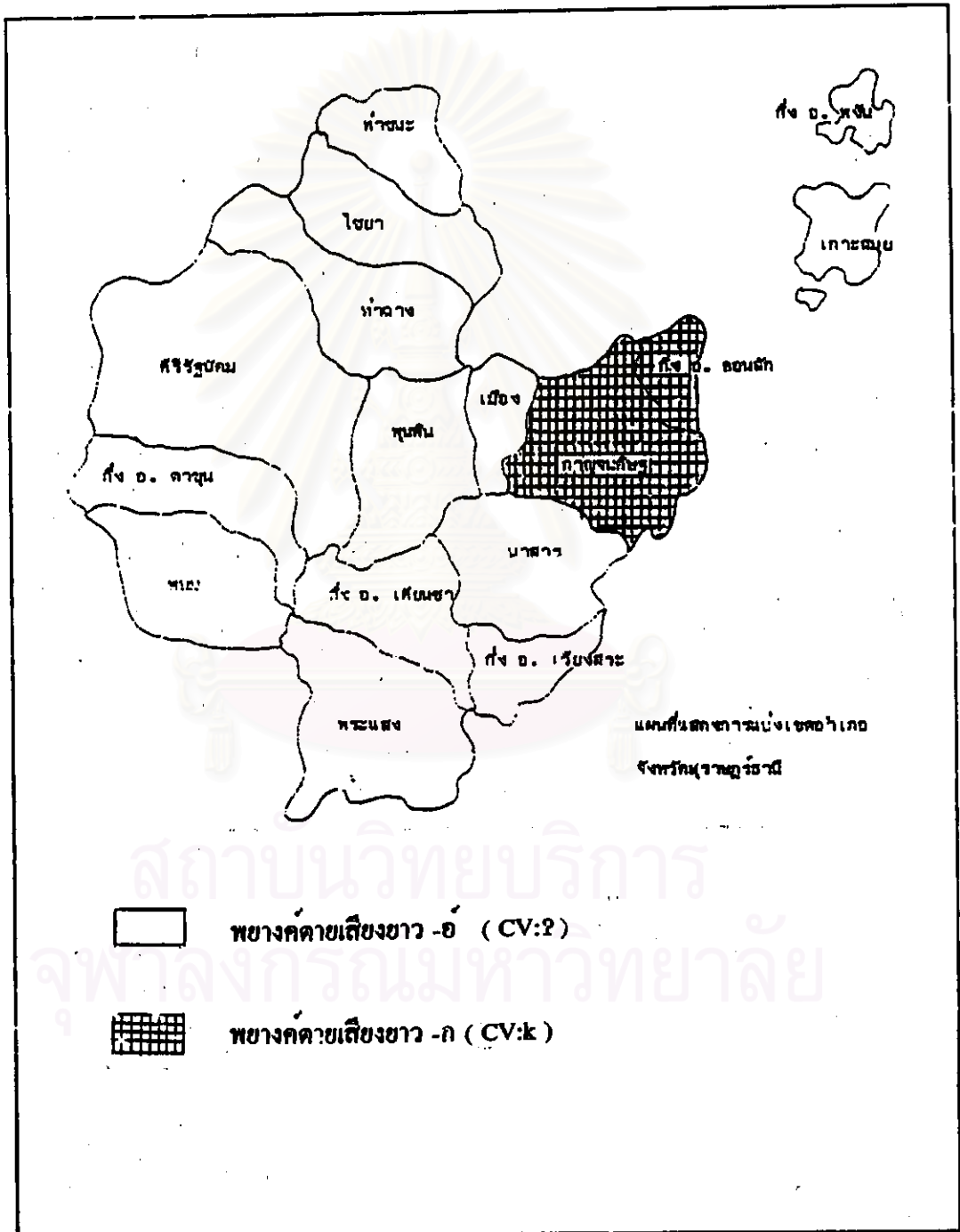
ในบริเวณจังหวัดตรัง ยังไม่มีผู้วิจัยที่นำเรื่องการแปร (vɔk) มาแบ่งเขตภาษาย่อยจังหวัดตรัง อย่างไรก็ตาม มีงานวิจัยของณรงค์ ทองเพ็ญจันทร์ (๒๕๓๑) ศึกษาเรื่อง ภาษาไทยถิ่นที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน จังหวัดตรัง ได้กล่าวถึง พยัญชนะท้าย -ก [-k] ในพยางค์ตายเสียงยาวในลักษณะภาพรวมว่า การออกเสียง (k) ในบริบท (vɔk) ของจังหวัดตรังนั้น จะออกเสียงเป็น [k] ทั้งหมด

๒.๑.๔ งานวิจัยที่ศึกษาเรื่อง (vɔk) ในจังหวัดกระบี่

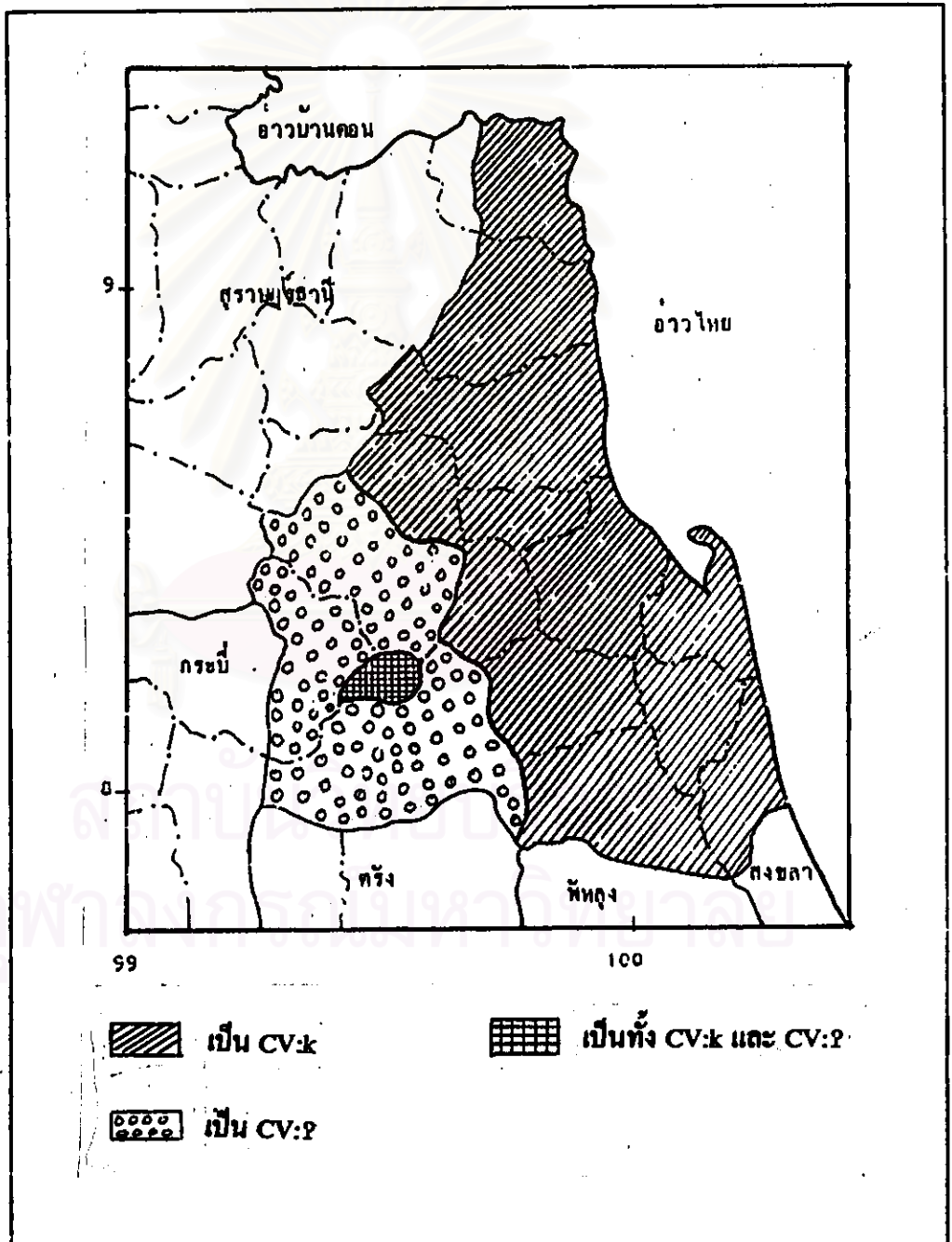
ในบริเวณจังหวัดกระบี่ ยังไม่มีผู้ใดศึกษาเรื่องการแปร (vɔk) มาแบ่งเขตภาษาย่อยจังหวัดกระบี่ เช่นเดียวกับภาษาตรัง อย่างไรก็ตาม ในงานวิจัยของกมลพร พิศภักดิ์ (๒๕๓๑) ซึ่งศึกษาเรื่องภาษาไทยถิ่นที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน จังหวัดกระบี่ ได้กล่าวถึงการแปร (vɔk) ในลักษณะกว้างๆไว้ว่า บริเวณที่ออกเสียง (k) ในบริบท (vɔk) เป็น [ɔ] ได้แก่เขตกระบี่ ๑ คือ บริเวณอำเภอปลายพระยา และอำเภออ่าวลึก เขตกระบี่ ๒ คือ บริเวณอำเภอเมืองกระบี่ และอำเภอเขาพนม เขตกระบี่ ๓ คือ อำเภอคลองท่อม และกิ่งอำเภอลำทับ บริเวณที่ออกเสียง (k) เป็น [k] ได้แก่ เขตกระบี่ ๔ คือ บริเวณอำเภอเกาะลันตา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ ๕ แผนที่แสดงการแบ่งเขตภาษาย่อยของภาษาไทยถิ่นสุราษฎร์ธานี โดยใช้พยัญชนะท้าย (ตัวสะกด) -ก [-k] และ -ฮ [-ʔ] เป็นเกณฑ์ (ดัดแปลงจากธีระพันธ์ ล.ทองคำ และคณะ, ๒๕๒๑)

ภาพที่ ๖ แผนที่แสดงการกระจายของเสียงพยัญชนะ -k, -r ในคำพยางค์เสียงยาว ซึ่งออกเสียงเป็น CV:k ในภาษาไทยมาตรฐาน ในภาษาถิ่นจังหวัด นครศรีธรรมราช (ดัดแปลงจากจรรยา สมนึก, ๒๕๒๕)

๒.๒ งานวิจัยที่ศึกษาเรื่อง (vk) ในบริเวณอื่นๆ

งานวิจัยของไสว เรืองวิเศษ (๒๕๒๐) ศึกษาเรื่อง ระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่น ตำบลเทพกษัตรีย์ อำเภอกลาง จังหวัดภูเก็ต พบว่า (k) ในปริบท (vk) ในภาษาภูเก็ต จะออกเสียงเป็น [x] นอกจากนี้ สระเสียงยาวก็จะกลายเป็นสระเสียงสั้นด้วย

งานวิจัยของอมรรัตน์ ศิริบุหงศ์ (๒๕๓๑) ศึกษาเรื่อง ภาษาไทยถิ่นที่ไซในปัจจุบัน จังหวัดพังงา พบว่า บริเวณที่ออกเสียง (k) เป็น [x] ได้แก่ เขตพังงา๑ คือ บริเวณอำเภอเมืองพังงา และอำเภอทับปุด เขตพังงา๒ คือ บริเวณอำเภอกะปาง อำเภอตะกั่วป่า และอำเภอคุระบุรี เขตพังงา๓ คือ บริเวณอำเภอตะกั่วทุ่ง และอำเภอท้ายเหมือง ส่วนบริเวณที่ออกเสียง (k) เป็น [k] ได้แก่เขตพังงา๔

เปรมจิต ชนวงค์ ได้ศึกษาเรื่องภาษาถิ่นชุมพร ซึ่งตีพิมพ์ลงใน สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ พ.ศ.๒๕๒๙ เล่ม ๗ พบว่า ภาษาถิ่นชุมพร จะออกเสียง(k) เป็น [x] ซึ่งมีลักษณะเหมือนกับภาษาถิ่นใต้หลาย ๆ จังหวัด เช่น สุราษฎร์ธานี ระนอง ภูเก็ต และบางส่วนของจังหวัดนครศรีธรรมราช และสัมพันธ์กับภาษาไทดำ ไทขาวในเวียดนาม

นอกจากงานวิจัยที่ศึกษาเรื่องการแปร (vk) ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ได้มีผู้วิจัยบางคนได้ศึกษาลักษณะการแปรของ (vk) ในลักษณะกว้างๆ ทั้ง ๑๔ จังหวัดภาคใต้ คือ ภิญโญ จิตต์ธรรม (๒๕๑๓) เรื่องเดช บันเขื่อนขันธ์ (๒๕๒๑) และอัศรา บุญทิพย์(๒๕๓๑) งานวิจัยเหล่านี้กล่าวไว้ว่าเขตภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก ได้แก่ จังหวัดชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี กระบุรี พังงา และภูเก็ต ภาษาที่พูดในเขตนี้มีลักษณะเด่นของภาษาคลายคลึงกัน คือ (k) ในปริบท (vk) จะออกเสียงเป็น [x] เช่น แดก - [แดะ] แหก - [แฮะ] ส่วนเขตภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ตรัง พัทลุง สงขลา สตูล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ภาษาที่พูดในเขตนี้มีลักษณะภาษาคลายคลึงกัน คือ สระสูงในภาษาถิ่นกลาง จะกลายเป็นสระกลางในภาษาถิ่นใต้ และสระกลางในภาษาถิ่นกลาง จะกลายเป็นสระต่ำในภาษาถิ่นใต้

๒.๓ งานวิจัยที่ศึกษาการแปรของภาษาในบริเวณจังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช กระบี่ และตรัง โดยใช้เกณฑ์อื่นๆ

๒.๓.๑ งานวิจัยที่ศึกษาโดยใช้วรรณยุกต์เป็นเกณฑ์

งานวิจัยที่ศึกษาการแปรของภาษาโดยใช้วรรณยุกต์เป็นเกณฑ์ ได้แก่ งานวิจัยของดิลเลอร์ (Diller, ๑๙๗๖) ศึกษาเรื่อง *Toward a Model of Southern Thai Diglossic Speech Variation* งานวิจัยของธีระพันธ์ ล.ทองคำ (๒๕๒๑) ศึกษาเรื่อง *เสียงและระบบเสียงในภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดสุราษฎร์ธานี ๑๖ อำเภอ* งานวิจัยของจรรยา สมนึก (๒๕๒๕) ศึกษาเรื่อง *ระบบเสียงภาษาถิ่นย่อยของจังหวัดนครศรีธรรมราช* งานวิจัยของเจริญขวัญ ธรรมประดิษฐ์ (๒๕๒๔) ศึกษาเรื่อง *การใช้ลักษณะทางสัทศาสตร์ของสระสูงในการแบ่งเขตภาษาถิ่นในจังหวัดตรัง กระบี่ พังงา และภูเก็ต*

จากงานวิจัยข้างต้น พบว่า วรรณยุกต์สามารถแบ่งภาษาในจังหวัดสุราษฎร์ธานีออกเป็น ๓ กลุ่ม ในขณะที่ภาษาในจังหวัดนครศรีธรรมราชแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม ซึ่งแบ่งภาษาในอำเภอชนอมออกจากอำเภออื่นๆ ในนครศรีธรรมราช แต่อยู่กลุ่มเดียวกับภาษาในอำเภอดอนสัก และอำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ส่วนภาษาในจังหวัดตรังและกระบี่ เจริญขวัญ (๒๕๒๔) จัดให้ไว้สี่ลักษณะทางวรรณยุกต์เหมือนกัน

ดิลเลอร์ได้ศึกษาระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นใต้ และนำระบบเสียงวรรณยุกต์เฉพาะที่ปรากฏในพยางค์เป็นมาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นใต้ ออกเป็น ๖ กลุ่ม คือ กลุ่ม A กลุ่ม B กลุ่ม C กลุ่ม D กลุ่ม E และกลุ่ม F ดิลเลอร์ได้จัดให้ภาษาสุราษฎร์ธานีอยู่ในกลุ่ม A ภาษานครศรีธรรมราชอยู่ในกลุ่ม D ภาษากระบี่และภาษาตรังบางส่วนอยู่ในกลุ่ม C ภาษาตรังบางส่วนอยู่ในกลุ่ม E

ธีระพันธ์ ล.ทองคำ และคณะ (๒๕๒๑) พบว่าการแปรของวรรณยุกต์ในพยางค์เป็นสามารถเป็นเกณฑ์ในการแบ่งเขตภาษาย่อยของภาษาสุราษฎร์ธานี ออกเป็น ๓ กลุ่มใหญ่ คือ

กลุ่มที่ ๑ ได้แก่ ภาษาในอำเภอท่าชนะ ไชยา ท่าฉาง ศิริรัฐนิคม พุนพิน และอำเภอเมือง

กลุ่มที่ ๒ ได้แก่ ภาษาในอำเภอนาสาร พนม พระแสง กิ่ง อ.ตาขุน กิ่ง อ.เคียนซา และกิ่ง อ.เวียงสระ

กลุ่มที่ ๓ ได้แก่ ภาษาในอำเภอกาญจนดิษฐ์ กิ่งอ.ดอนสัก กิ่งอ.พัง และ อำเภอเกาะสมุย

กลุ่มที่ ๑ และ ๒ มี ๖ หน่วยเสียงวรรณยุกต์เหมือนกัน แต่มีลักษณะการแยกเสียงวรรณยุกต์ที่แตกต่างกัน ส่วนกลุ่มที่ ๓ มี ๗ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ (ดูภาพที่ ๗ หน้า ๒๔)

งานวิจัยของจรรยา สมนึก (๒๕๒๕) ได้ศึกษาวรรณยุกต์ของทุกอำเภอใน จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า ภาษาถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช ๑๖ อำเภอ มีระบบวรรณยุกต์ต่างกันเป็น ๒ รูปแบบ ซึ่งสามารถใช้แบ่งเขตของภาษาถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช ออกได้เป็น ๒ กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ ๑ ได้แก่ ภาษาในอำเภอสิชล ท่าศาลา พรหมคีรี เมือง ปากพั่น หัวไทร เชียงใหญ่ ชะอวด ร่อนพิบูลย์ ลานสกา ทุ้งสง ทุ้งใหญ่ ฉวาง พิปูน และกิ่งอำเภอ นาบอน มี ๗ หน่วยเสียงวรรณยุกต์

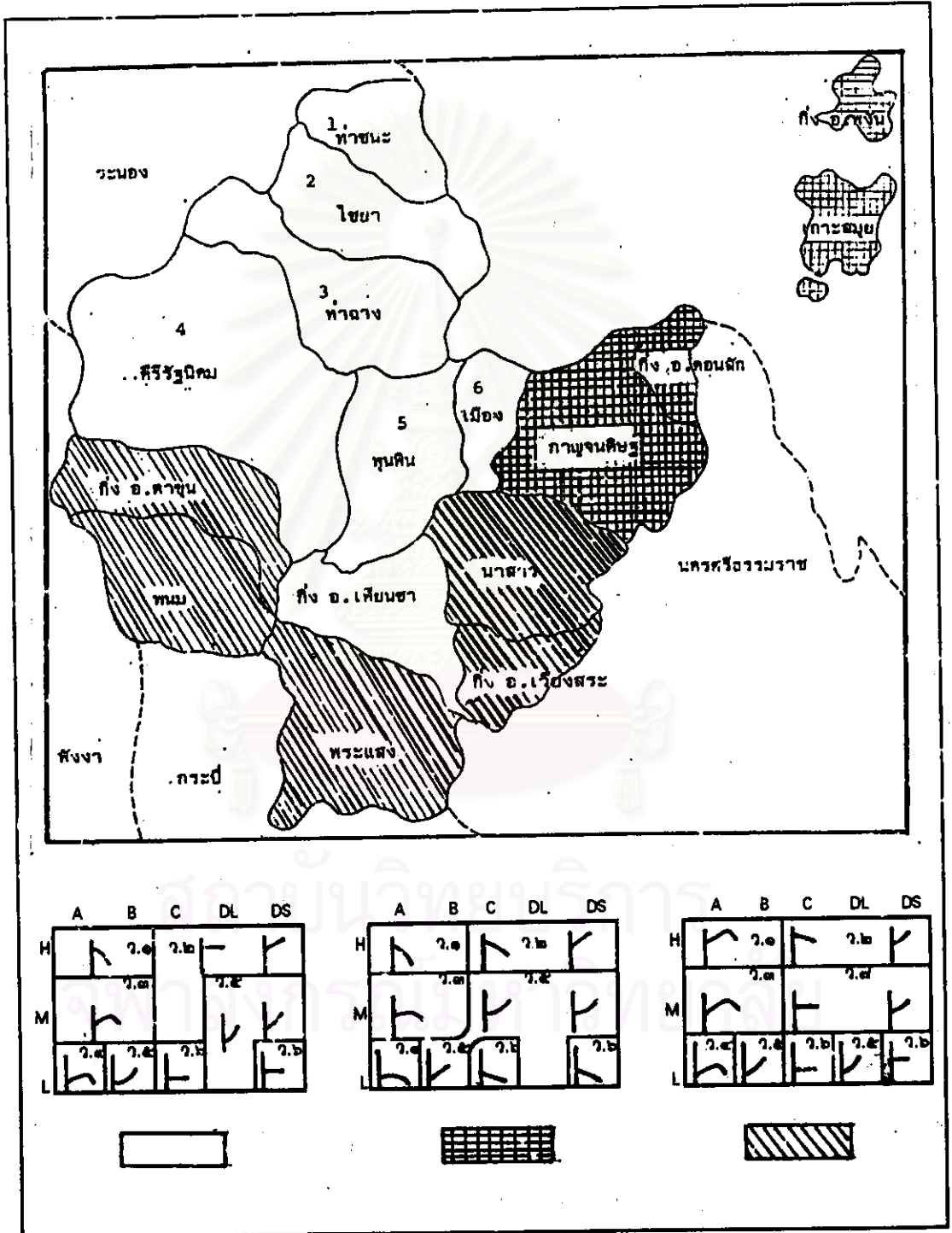
กลุ่มที่ ๒ ได้แก่ ภาษาในอำเภอขนอม มี ๖ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ (ดูภาพที่ ๘ หน้า ๒๕)

งานวิจัยของเจริญขวัญ (๒๕๒๔) นอกจากจะศึกษาเรื่องสัทลักษณะของสระสูง /i:/ และ /u:/ เพื่อนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นได้ในจังหวัดตรัง กระบี่ พังงา และภูเก็ตแล้ว ยังได้ใช้สัทลักษณะของวรรณยุกต์เป็นเกณฑ์ในการแบ่งเขตภาษาใน ๔ จังหวัดนี้ด้วย โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ออกภาษา จำนวน ๒๓ คน จาก ๒๓ พื้นที่ที่คัดเลือกมาอย่างเป็นระบบ ผลการวิจัยพบว่า ภาษาตรังและกระบี่มีระบบเสียงวรรณยุกต์ ๖ หน่วยเสียง (ดูภาพที่ ๙ หน้า ๒๖) และมีลักษณะทางสัทศาสตร์ของวรรณยุกต์ ดังนี้

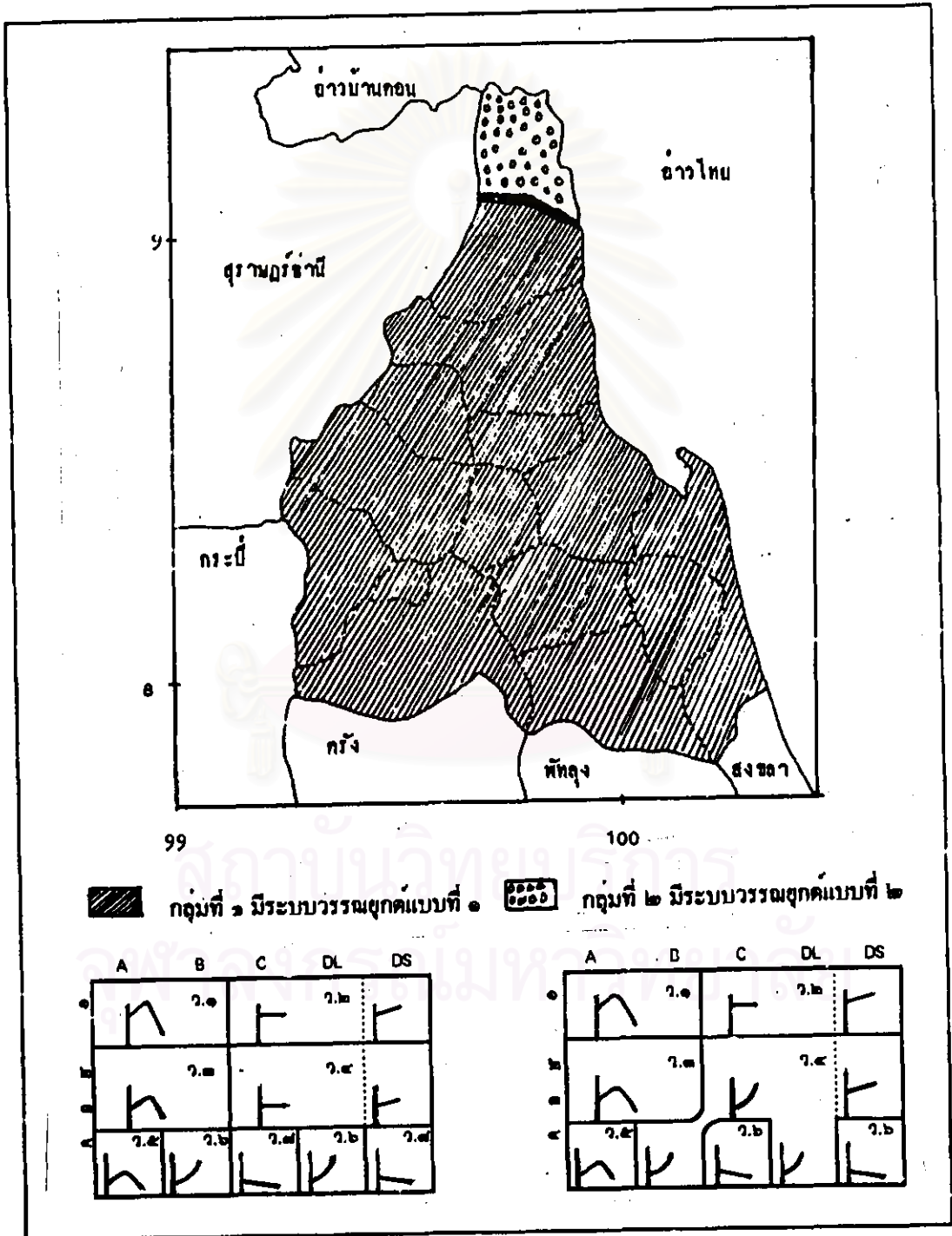
- ๑.๑ วรรณยุกต์สูง-ขึ้น-ตก
- ๑.๒ วรรณยุกต์กลาง-ขึ้น-ตก
- ๑.๓ วรรณยุกต์ต่ำ-ตก
- ๑.๔ วรรณยุกต์ต่ำ-ขึ้น
- ๑.๕ แบ่งเป็นเสียงวรรณยุกต์ย่อย ๒ เสียง คือ
 - ๑.๕.๑ เสียงสูงระดับ
 - ๑.๕.๒ เสียงกลางระดับ
- ๑.๖ วรรณยุกต์ต่ำระดับ

จากลักษณะทางสัทศาสตร์ของวรรณยุกต์ดังกล่าวของภาษาตรังจะมีลักษณะเดียวกับภาษากระบี่ ซึ่งจัดเป็นกลุ่มภาษาเดียวกัน คือ มีระบบเสียงวรรณยุกต์ ๖ หน่วยเสียง

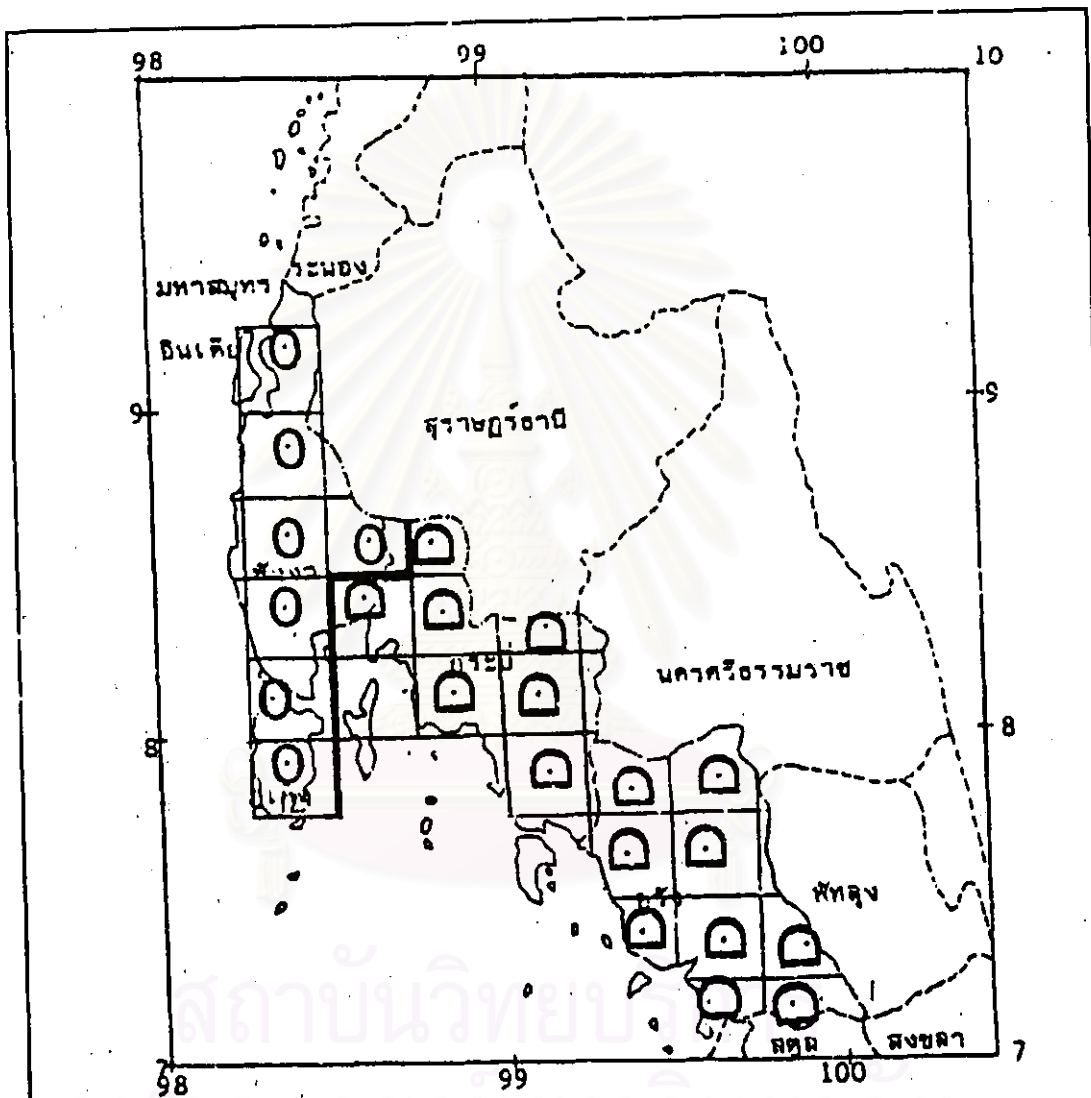
ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงการแบ่งเขตภาษาย่อยของภาษาไทยถิ่นสุราษฎร์ธานี โดยระบบ
วรรณยุกต์เป็นเกณฑ์ (ดัดแปลงจากธีระพันธ์ ส.ทองคำ และคณะ , ๒๕๒๑)

ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงการกระจายของรูปแบบวรรณยุกต์ในภาษาถิ่นจังหวัด นครศรีธรรมราช (ดัดแปลงจากจรรยา สมนึก , ๒๕๒๕)

ภาพที่ ๙ แผนที่แสดงการแบ่งเขตภาษาถิ่นในจังหวัดตรัง กระบี่ พังงา และภูเก็ตโดยใช้สัญลักษณ์ของวรรณยุกต์เป็นเกณฑ์
 (ดัดแปลงจากเจริญขวัญ ธรรมประดิษฐ์, ๒๕๒๔)

○ แสดงกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้กลุ่มที่ ๑

A B C DL

๑	ก	ข	ค
๒	ก	ข	ค
๓	ก	ข	ค

◐ แสดงกลุ่มภาษาไทยถิ่นใต้กลุ่มที่ ๒

A B C DL

๑	ก	ข	ค
๒	ก	ข	ค
๓	ก	ข	ค

๒.๓.๒ งานวิจัยที่ศึกษาโดยใช้สระเป็นเกณฑ์

งานวิจัยที่ศึกษาการแปรของภาษาโดยใช้สระเป็นเกณฑ์ ได้แก่ งานวิจัยของ ภิญโญ จิตต์ธรรม (๒๕๑๓) งานวิจัยของธีระพันธ์ ล.ทองคำ และคณะ (๒๕๒๑) งานวิจัยของ เจริญขวัญ ธรรมประดิษฐ์ (๒๕๒๔) ซึ่งแต่ละงานวิจัยดังกล่าวสามารถจัดกลุ่มภาษาได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

งานวิจัยของภิญโญ จิตต์ธรรม (๒๕๑๓) ได้จัดในภาษานครศรีธรรมราชและภาษาดรงอยู่ในภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก ซึ่งมีลักษณะภาษา คือ สระสูงในภาษาไทยถิ่นมาตรฐาน จะกลายเป็นสระกลางในภาษาไทยถิ่นใต้ และสระกลางในภาษาไทยถิ่นมาตรฐาน จะกลายเป็นสระต่ำในภาษาไทยถิ่นใต้ ส่วนภาษาสุราษฎร์ธานี และภาษากระบี่ไม่ได้มีการแปรของเสียงสระในลักษณะดังกล่าว

งานวิจัยของธีระพันธ์ ล.ทองคำ และคณะ (๒๕๒๑) พบว่า มีเสียงสระบางเสียงที่สามารถนำมาย่างเขตภาษาย่อยในภาษาถิ่นนั้นได้ ดังนี้

(๑) แบ่งโดยใช้เสียงสระ (iu) เช่น ในคำว่า หิว นัว

กลุ่มที่ออกเสียง (iu) เป็น [iu] ได้แก่ ภาษาในอำเภอเกาะสมุย กาญจนดิษฐ์ นาสาร พนม พระแสง กิ่งอ.พังนัง กิ่งอ.ดอนสัก กิ่งอ.เคียนซา และกิ่งอ.เวียงสระ

กลุ่มที่ออกเสียง (iu) เป็น [i:u] ได้แก่ ภาษาในอำเภอท่าชนะ ไชยา ท่าฉาง พุนพิน เมือง ศิริรัฐนิคม และกิ่งอ.ตาขุน (ดูภาพที่ ๑๐ หน้า ๒๙)

(๒) แบ่งโดยใช้เสียงสระ -ย (r:i) และสระ -เอ (r:) ในคำว่า เรอ เป็นเกณฑ์

กลุ่มที่ออกเสียง (r:i) เป็น [r:i] ได้แก่ ภาษาในอำเภอท่าชนะ ไชยา ท่าฉาง ศิริรัฐนิคม พุนพิน เมือง พนม พระแสง กิ่งอ.ตาขุน กิ่งอ.เคียนซา และกิ่งอ.เวียงสระ

กลุ่มที่ออกเสียง (r:i) เป็น [r:] ได้แก่ ภาษาในอำเภอเกาะสมุย กาญจนดิษฐ์ นาสาร กิ่งอ.พังนัง และกิ่งอ.ดอนสัก (ดูภาพที่ ๑๑ หน้า ๓๐)

(๓) แบ่งโดยใช้เสียงสระ -ะ (e) เช่น ในคำว่า เอ็น เต้น

กลุ่มที่ออกเสียง (e) เป็น [e^h] [e^h] ได้แก่ ภาษาในอำเภอท่าชนะ ท่าฉาง และกาญจนดิษฐ์

กลุ่มที่ออกเสียง (e) เป็นเสียง [e^h] [e^h] ได้แก่ ภาษาในอำเภอพุนพิน เมือง พระแสง เกาะสมุย กิ่ง อ. เวียงสระ กิ่ง อ.ดอนสัก และกิ่ง อ.พังนัง

กลุ่มที่ออกเสียง (e) เป็นเสียง [e̞][e̝] ได้แก่ ภาษาในอำเภอไชยา คีรีรัฐ-
นิคม พนม นาสาร กิ่งอ.ตาขุน และ กิ่งอ.เคียนซา (ดูภาพที่ ๑๒ หน้า ๓๑)

(๔) แบ่งโดยไซเสียงสระ โะ (o) เช่น ในคำว่า บน จน

กลุ่มที่ออกเสียง(o) เป็นเสียง [o̞][o̝] ได้แก่ ภาษาในอำเภอท่าชนะ ท่าฉาง
พนม และกาญจนดิษฐ์

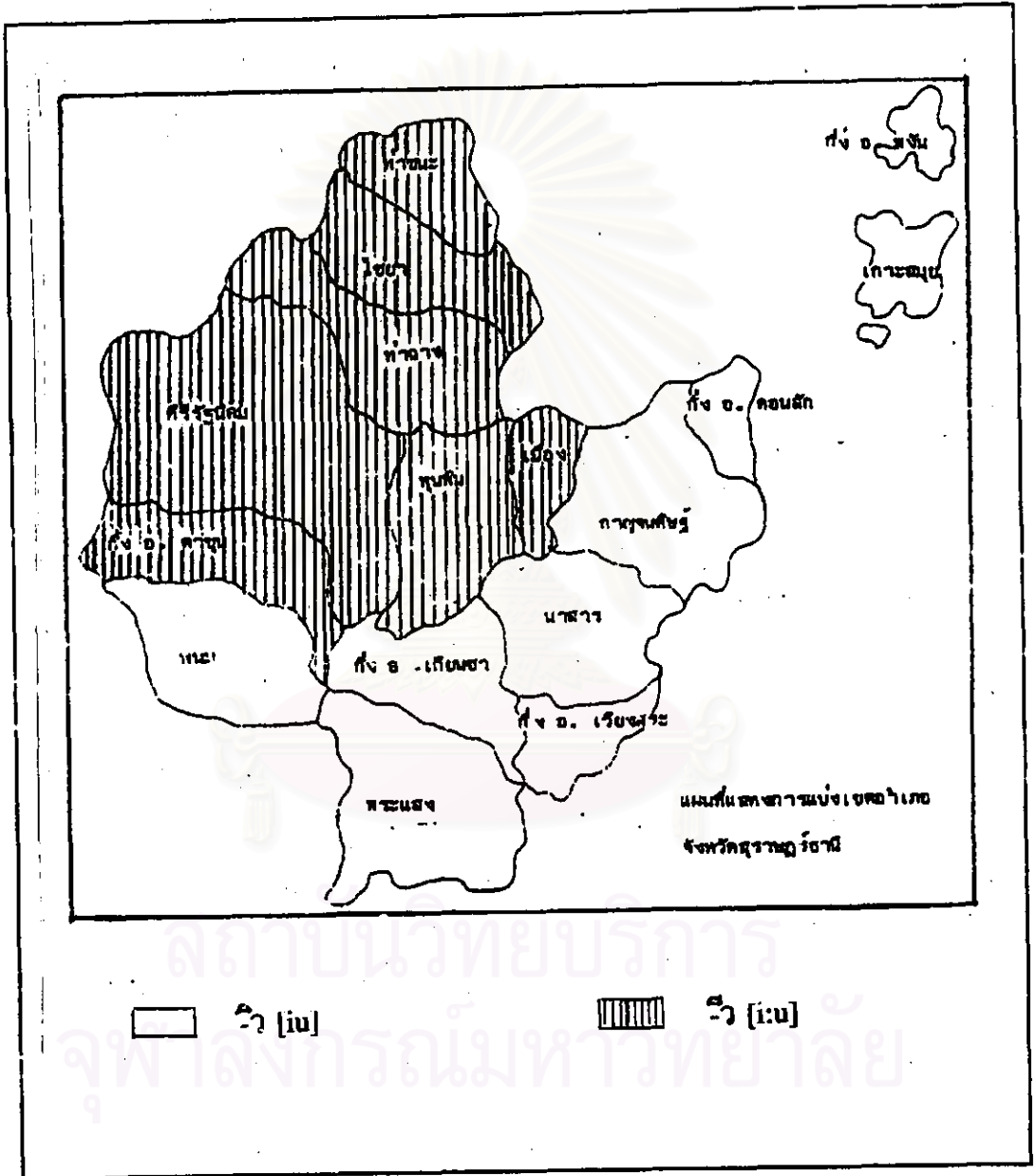
กลุ่มที่ออกเสียง(o) เป็นเสียง [o̞] [o̝] ได้แก่ ภาษาในอำเภอพุนพิน กิ่งอ.เวียง
สระ และกิ่งอ.ดอนสัก

กลุ่มที่ออกเสียง(o)เป็นเสียง[o̞] [o̝] ได้แก่ ภาษาในอำเภอไชยา คีรีรัฐนิคม
พระแสง นาสาร เมือง เกาะสมุย กิ่งอ.เคียนซา และ กิ่งอ.ตาขุน (ดูภาพที่ ๑๓ หน้า ๓๒)

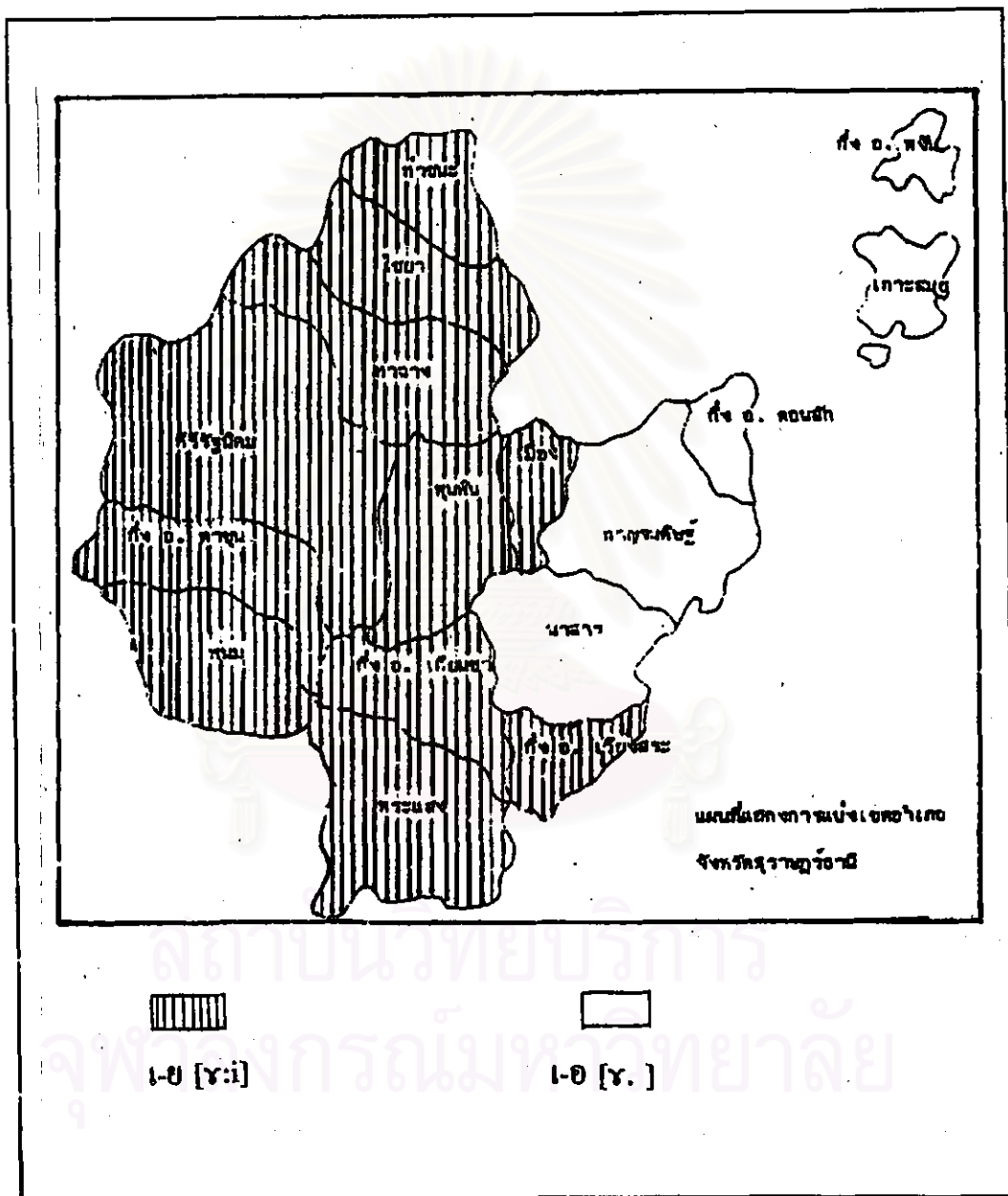
ผลการวิจัยในงานวิจัยของเจริญขวัญ (๒๕๒๔) ซึ่งใช้สัญลักษณ์ของสระสูง
/i:/ และ /u:/ เป็นเกณฑ์ในการแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นได้ในจังหวัดตรัง กระบี่ พังงา และภูเก็ต
ผลการวิจัยแสดงว่า ภาษาตรังเป็นกลุ่มที่มีการออกเสียงสระ /i:/ และ /u:/ เป็น [e:] และ [o:] อย่างไม่มี
เกณฑ์ จากผลดังกล่าว ทำให้มีลักษณะการออกเสียงสระสูงแตกต่างไปจากกลุ่มภาษาภูเก็ตและ
พังงา ซึ่งออกเสียงสระ /i:/ และ /u:/ ออกเสียงเป็น [e] และ [o] อย่างมีเกณฑ์ และภาษากระบี่
ออกเสียงเป็น [i:] และ [u:] เสมอ (ดูภาพที่ ๑๔ หน้า ๓๓)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

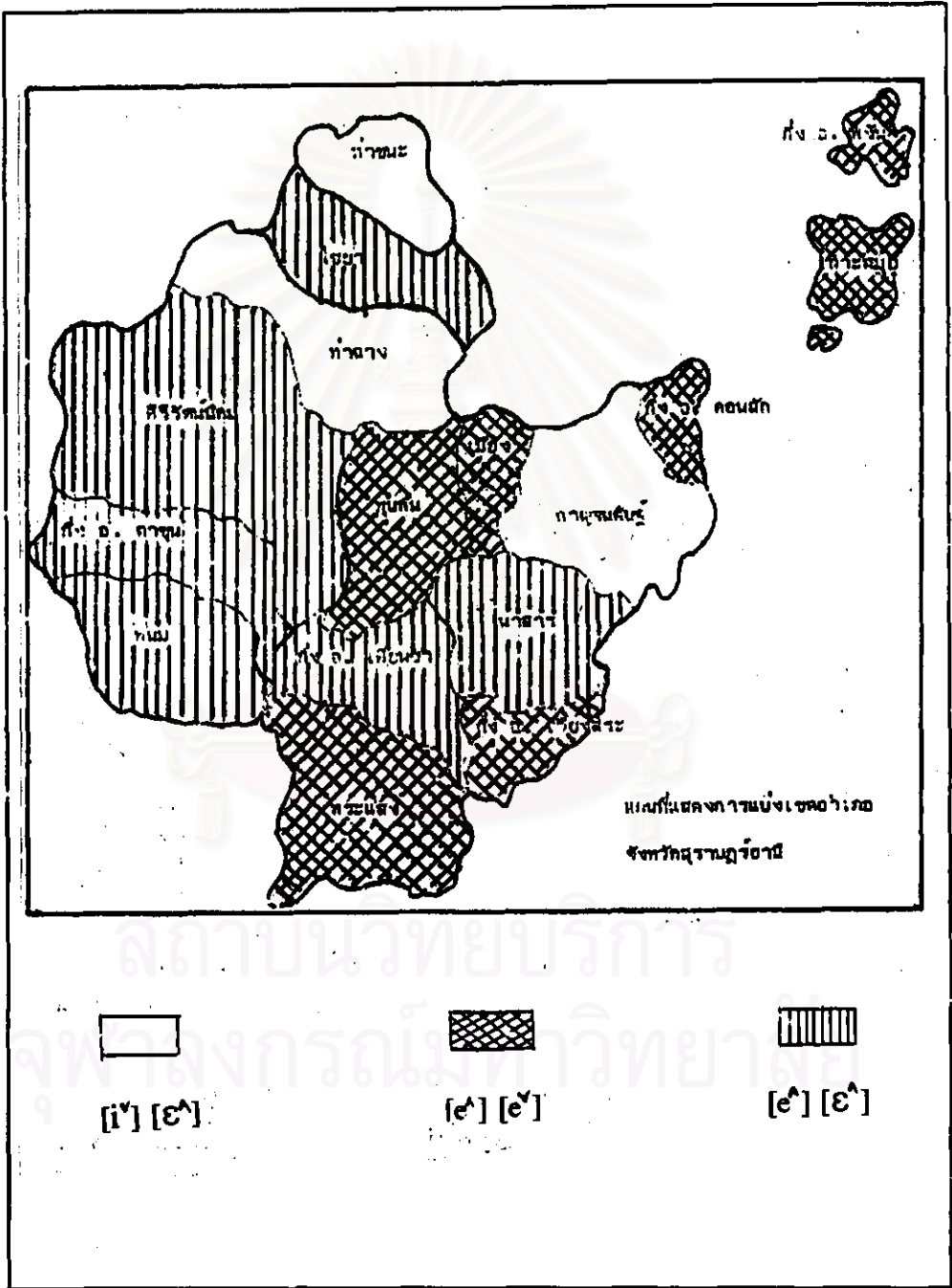
ภาพที่ ๑๐ แผนที่แสดงการแบ่งเขตภาษาย่อยรองภาษาไทยถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยให้เสียงสระอิว [iu] และอีว [i:u] เป็นเกณฑ์ (ดัดแปลงจากธีระพันธุ์ ล.ทองคำ และคณะ, ๒๕๒๑)

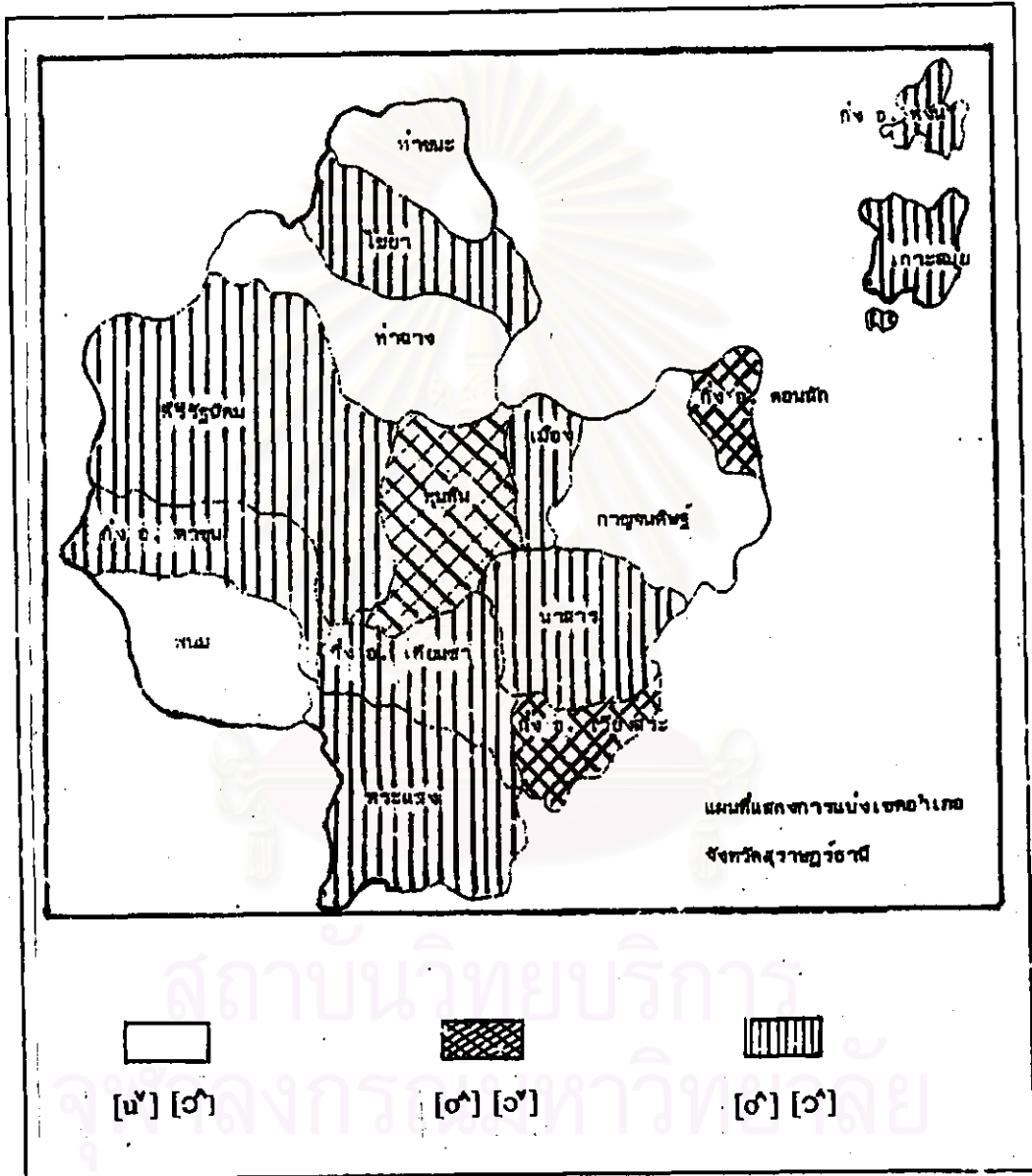
ภาพที่ ๑๑ แผนที่แสดงการแบ่งเขตภาษาย่อยของภาษาไทยถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยใช้เสียงสระ เ-ย [r:i] และ เ-อ [r:] เป็นเกณฑ์ (ดัดแปลงจากธีระพันธ์ ล.ทองคำ และคณะ ,๒๕๒๑)

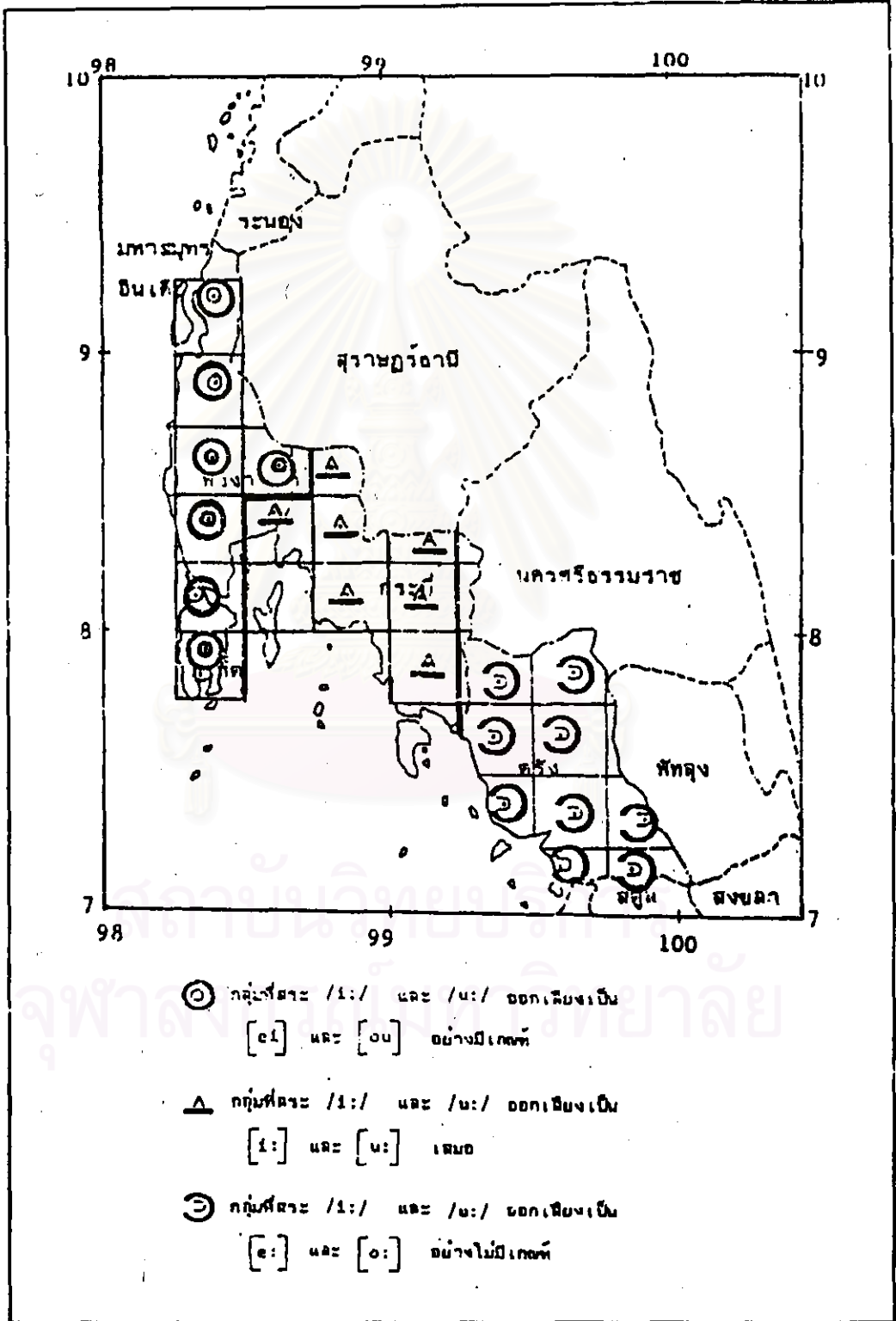
ภาพที่ ๑๒ แผนที่แสดงการแบ่งเขตภาษาย่อยของภาษาไทยถิ่นสุราษฎร์ธานี โดยใช้เสียง (e) ซึ่งเป็นเสียง [ɛ̃] [ẽ] [ê] และ [ē] เป็นเกณฑ์ (ดัดแปลงจากธีระพันธุ์ ล.ทองคำ และคณะ ,๒๕๒๑)

ภาพที่ ๑๓ แผนที่แสดงการแบ่งเขตภาษาย่อยของภาษาไทยถิ่นสุราษฎร์ธานี
 โดยใช้เสียง (๐) ซึ่งเป็นเสียง [u^๓] [o^๓] [o^๑] และ [o^๒] เป็นเกณฑ์
 (ดัดแปลงจากธีระพันธ์ ล.ทองคำ และคณะ, ๒๕๒๑)

ภาพที่ ๑๔ แผนที่แสดงการแปรของสัทลักษณะของสระ /i:/ และ /u:/ ในจังหวัดศรีสะเกษ พังงา และภูเก็ต (ดัดแปลงจากเจริญขวัญ ธรรมประดิษฐ์, ๒๕๒๔)

๒.๓.๓ งานวิจัยที่ศึกษาโดยใช้พยัญชนะเป็นเกณฑ์

งานวิจัยที่ศึกษาการแปรของภาษาโดยใช้พยัญชนะเป็นเกณฑ์ ได้แก่ งานวิจัยของธีระพันธ์ (๒๕๒๑) และงานวิจัยของจรรยา สมนึก (๒๕๒๕)

งานวิจัยของธีระพันธ์ ล.ทองคำ และคณะ (๒๕๒๑) ได้ใช้(๗) เป็นเกณฑ์ในการแบ่งเขตภาษาถิ่นย่อยจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มคือ

กลุ่มที่ออกเสียง (๗-) เป็น [๗-] ได้แก่ ภาษาในอำเภอท่าฉาง ไชยา และท่าชนะ

กลุ่มที่ออกเสียง (๗-) เป็น [h-] ได้แก่ ภาษาในอำเภอเกาะสมุย คีรีรัฐนิคม ทุ่งหิน เมือง กาญจนดิษฐ์ นาสาร พระแสง พนม กิ่งอ.ตาขุน กิ่งอ.เคียนซา กิ่งอ.เวียงสระ กิ่งอ.ดอนสัก และกิ่งอ.พัง (ดูภาพที่ ๑๕ หน้า ๓๕)

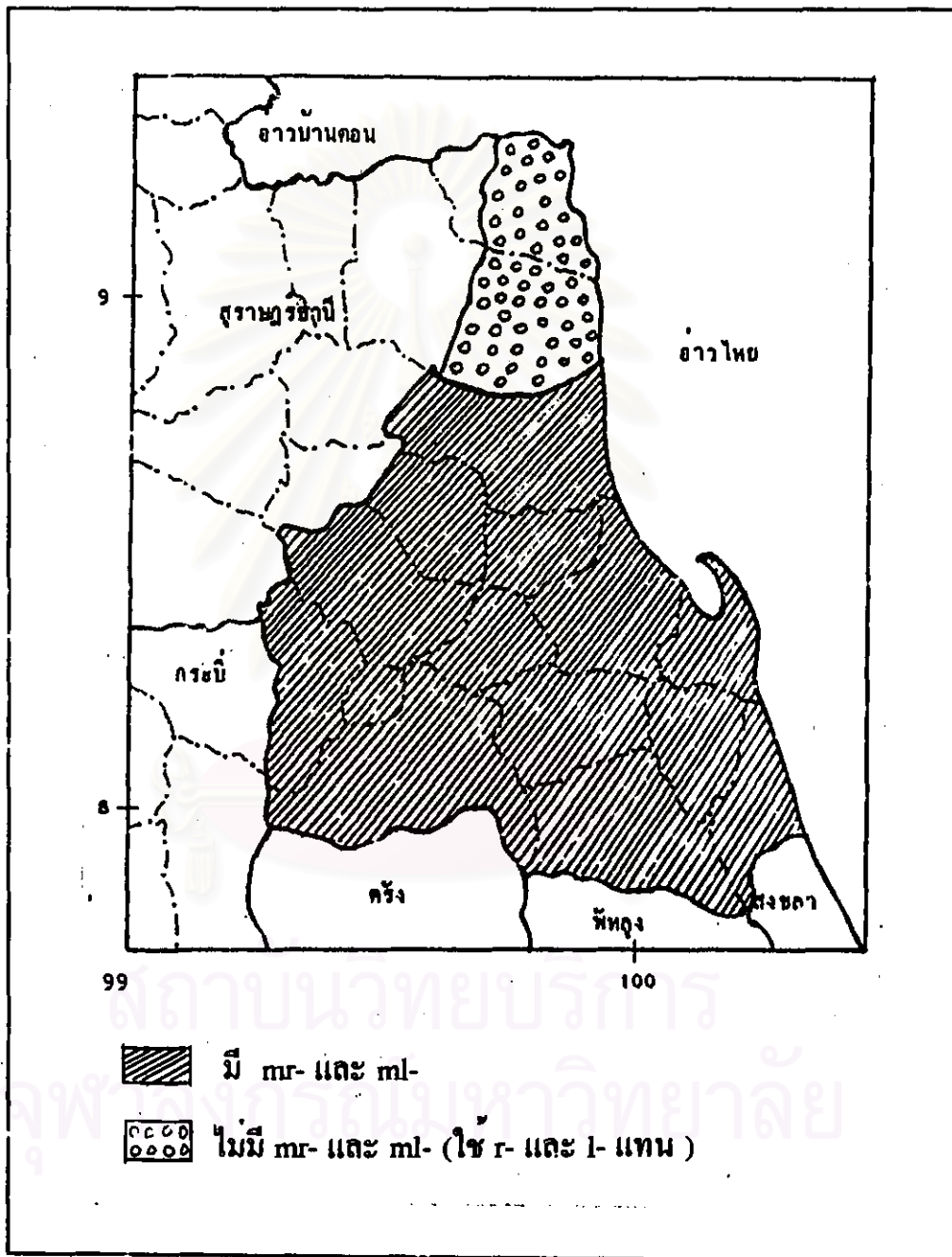
งานวิจัยของจรรยา สมนึก (๒๕๒๕) ได้ใช้พยัญชนะควบกล้ำเป็นเกณฑ์ในการแบ่งเขตภาษาถิ่นย่อย จังหวัดนครศรีธรรมราช ออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ ๑ มีพยัญชนะควบกล้ำ ๑๓ เสียง คือ pr pl phr phi tr kr kl kw khr khil khw mr และ ml ได้แก่ ภาษาในอำเภอท่าศาลา พรหมคีรี เมือง ปากพั่น เขียวใหญ่ หัวไทร ระหวด ร่อนพิบูลย์ ลานสกา ทุ่งสง ทุ่งใหญ่ อ่างพิปูน และ กิ่งอ.นาบอน

กลุ่มที่ ๒ มีพยัญชนะควบกล้ำ ๑๑ เสียงคือ pr pl phr phi tr kr kl kw khr khil และ khw ไม่มี mr และ ml ได้แก่ ภาษาในอำเภอขนอม และสิชล (ดูภาพที่ ๑๖ หน้า ๓๖)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ ๑๖ แผนที่แสดงการกระจายของพยัญชนะควบกล้ำ mr- และ ml- ในภาษาถิ่น
จังหวัดนครศรีธรรมราช (ดัดแปลงจากจรรยา สมนึก, ๒๕๒๕)

๒.๓.๔ งานวิจัยที่ศึกษาโดยใช้คำศัพท์เป็นเกณฑ์

งานวิจัยที่ศึกษาการแปรของภาษาโดยใช้คำศัพท์เป็นเกณฑ์ ได้แก่ งานวิจัยของดวงใจ เอช (๒๕๒๙) ศึกษาเรื่องภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดสุราษฎร์ธานี และ นครศรีธรรมราช และงานวิจัยของสุนีย์พร เลิศกุลทานนท์ (๒๕๓๔) ศึกษาเรื่องภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดพังงาและกระบี่

จากงานวิจัยข้างต้น พบว่า มีเส้นแบ่งเขตศัพท์สำคัญอยู่บริเวณเส้นแบ่งเขตจังหวัดสุราษฎร์ธานีกับนครศรีธรรมราช โดยมีข้อยกเว้นอยู่ ๒ กรณี คือ ที่อำเภอขนอมและสิชล ในนครศรีธรรมราช ซึ่งมีแนวโน้มของการใช้ศัพท์เหมือนกับสุราษฎร์ธานี และแถบอำเภอพระแสง อำเภอเวียงสระ และกิ่งอำเภอชัยบุรี ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งมักใช้ศัพท์เหมือนกับภาษาถิ่นนครศรีธรรมราช (ดูภาพที่ ๑๙, ๑๘ หน้า) เมื่อนำผลการวิจัยดังกล่าวเปรียบเทียบกับผลการวิจัยซึ่งศึกษาการแปรของศัพท์ในจังหวัดพังงาและกระบี่ พบแนวแบ่งเขตภาษาที่สำคัญ ๒ แนว คือ ๑. แนวที่พาดจากทิศเหนือไปทิศใต้แบ่งจังหวัดพังงากับกระบี่ออกจากจังหวัดสุราษฎร์ธานีและนครศรีธรรมราช ๒. แนวที่พาดจากทิศตะวันตกไปทิศตะวันออก ซึ่งรวมพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดพังงาไว้กับสุราษฎร์ธานี และรวมพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดกระบี่ไว้กับนครศรีธรรมราช (ดูภาพที่ ๑๙ หน้า ๔๑)

งานวิจัยของดวงใจ เอช ศึกษาการแปรของศัพท์จังหวัดสุราษฎร์ธานีและนครศรีธรรมราช เป็นการศึกษาโดยจัดทำแบบสอบถามส่งไปยังอาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนประจำตำบล เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนแล้ว จึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ศัพท์ แสดงการกระจายศัพท์ลงบนแผนที่ ลากเส้นแบ่งเขตศัพท์และแบ่งเขตภาษาถิ่นย่อย ผลจากการวิเคราะห์ เมื่อนำเส้นแบ่งเขตที่เกิดขึ้นเฉพาะในบริเวณจังหวัดสุราษฎร์ธานีมาพิจารณา พบว่า เส้นแบ่งเขตที่เกิดจากหน่วยอรรถที่ ๙ จะแบ่งภาษาสุราษฎร์ธานีออกเป็น ๒ ส่วน คือ ตอนเหนือและตอนใต้ เส้นแบ่งเขตที่เกิดจากหน่วยอรรถที่ ๑๑ “ฝรั่ง” และ ๑๒ “พริก” แบ่งภาษาในอำเภอท่าชนะ ไชยา ท่าฉาง บ้านตาขุน พนม คีรีรัฐนิคม พุนพิน และเมือง ออกจากอำเภออื่นๆในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และเส้นแบ่งเขตที่เกิดจากหน่วยอรรถที่ ๒๑ “พูดหรือกล่าว” แบ่งภาษาในอำเภอท่าชนะ และไชยา ออกจากอำเภออื่นๆในจังหวัดสุราษฎร์ธานี (ดูภาพที่ ๒๐ หน้า ๔๒)

สำหรับแนวแบ่งเขตที่สำคัญที่เกิดขึ้นในจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นลักษณะการแบ่งเขตภาษาเหนือกับใต้ของจังหวัดได้แก่ เส้นแบ่งเขตที่เกิดจากหน่วยอรรถที่ ๙ “ตะหลิว” , ๒๐ “เหล็กไม้” และ ๒๕ “เป็นหัวง” และแนวแบ่งเขตภาษาที่สำคัญอีก ๑ แนว ซึ่งเกิดจากหน่วย

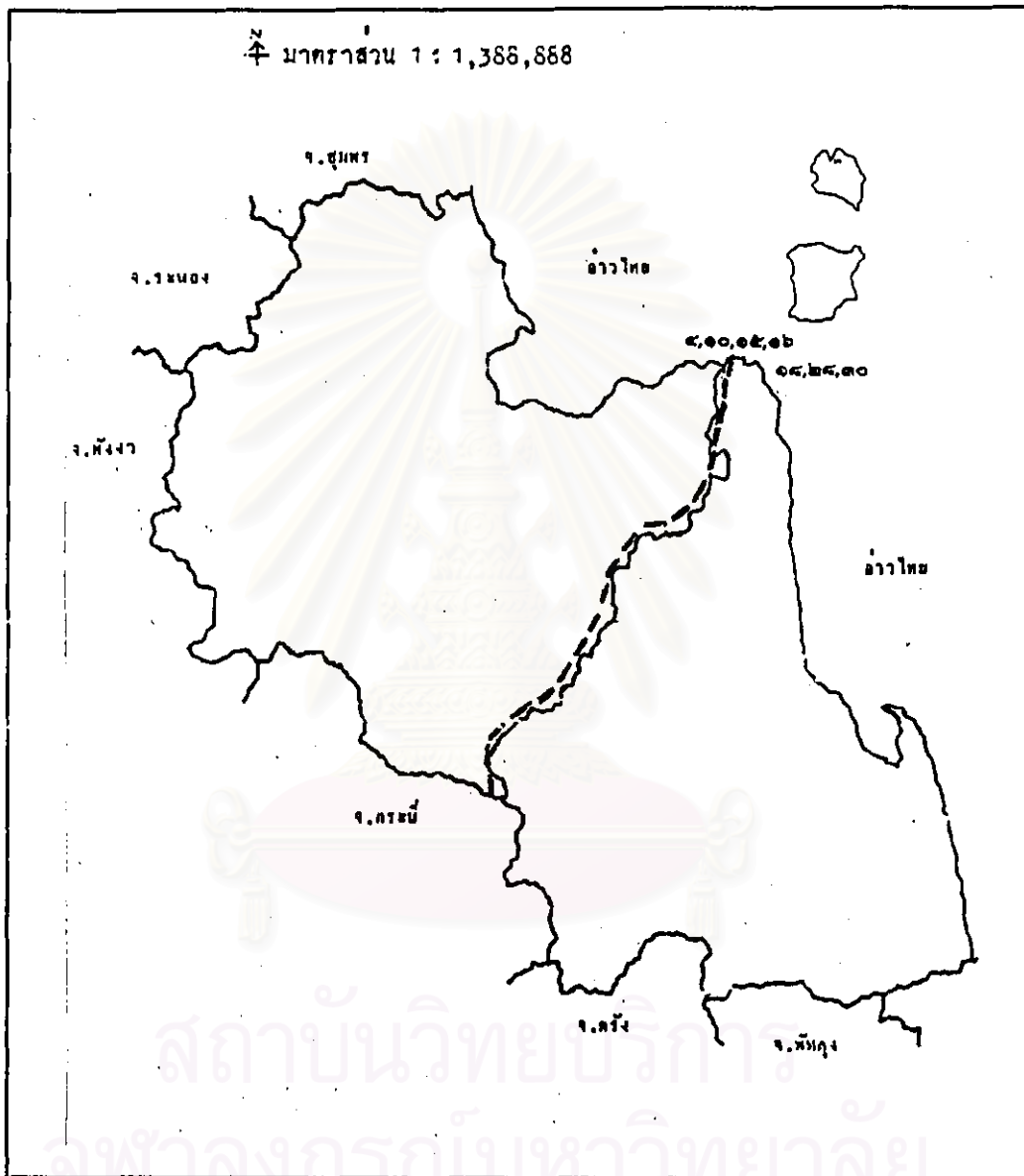
อรรถที่ ๘ “เสวียนรองหม้อ” และ ๙ “สุ่มไก่” คือ บริเวณ ๓ อำเภอทางตะวันออกของจังหวัด ได้แก่ อำเภอปากพนัง อำเภอเชียรใหญ่ และอำเภอหัวไทร (ดูภาพที่ ๒๑ หน้า ๔๓)

ผลการวิจัยของสุนีย์พร (๒๕๓๔) ซึ่งศึกษาการแปรของศัพท์ในภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดพังงาและกระบี่ พบว่า มีเส้นแบ่งเขตภาษาโดยส่วนใหญ่แบ่งจังหวัดกระบี่ออกเป็นลักษณะตอนเหนือและตอนใต้ นอกจากนี้ ยังพบบริเวณที่น่าสนใจ คือบริเวณอำเภอดงต้อมในจังหวัดกระบี่ จะมีเส้นแบ่งเขตศัพท์ซ้อนกันซึ่งแยกบริเวณนี้ออกจากพื้นที่ใหญ่ถึง ๘ เส้นจาก ๘ หน่วยอรรถ ได้แก่ หน่วยอรรถที่ ๔ “ข้าวโพด”, ๑๘ “ตะปู”, ๒๐ “เสวียนรองหม้อ”, ๒๖ “วุ้นเส้น”, ๒๘ “มะยม”, ๓๒ “เมฆ”, ๔๒ “บ้ำจี้” และ ๔๔ “เป้ากพกง”

สำหรับแนวแบ่งเขตภาษาสำคัญทั้งจังหวัดพังงาและกระบี่ นั่นคือ แนวที่พาดจากทิศตะวันออกไปทิศตะวันตก โดยเริ่มจากอำเภอตะกั่วทุ่งด้านติดทะเลอันดามันในจังหวัดพังงา ผ่านอำเภอปลายพระยา และอำเภออ่าวลึก ไปจนถึงสุทพรมแดนจังหวัดกระบี่ (ดูภาพที่ ๒๒ หน้า ๔๔)

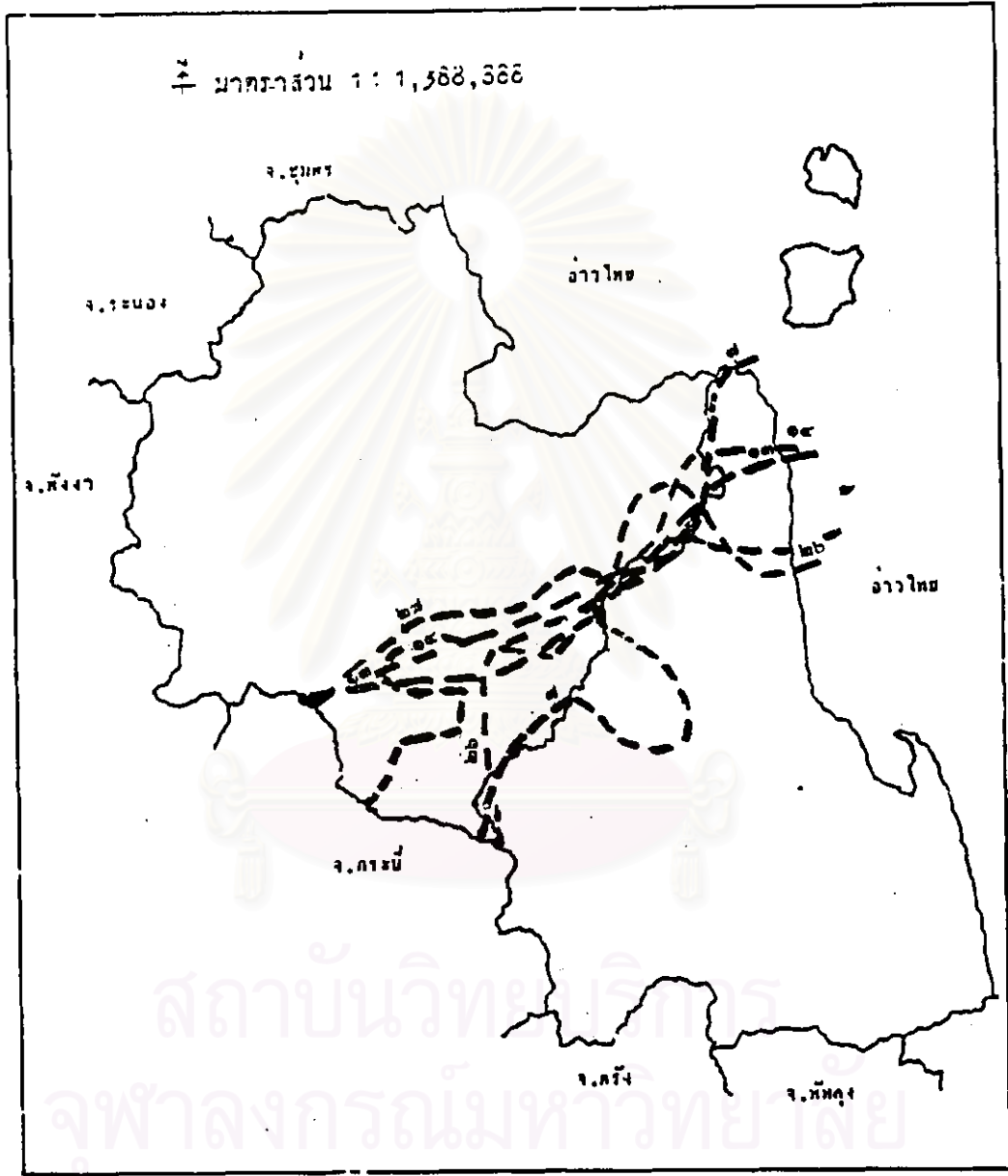
สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ ๑๗ แผนที่แสดงเส้นแบ่งเขตภาษาตรงกับเส้นแบ่งเขตจังหวัดสุราษฎร์ธานี และ จังหวัดนครศรีธรรมราช (ดัดแปลงจากดวงใจ เอช , ๒๕๒๙)

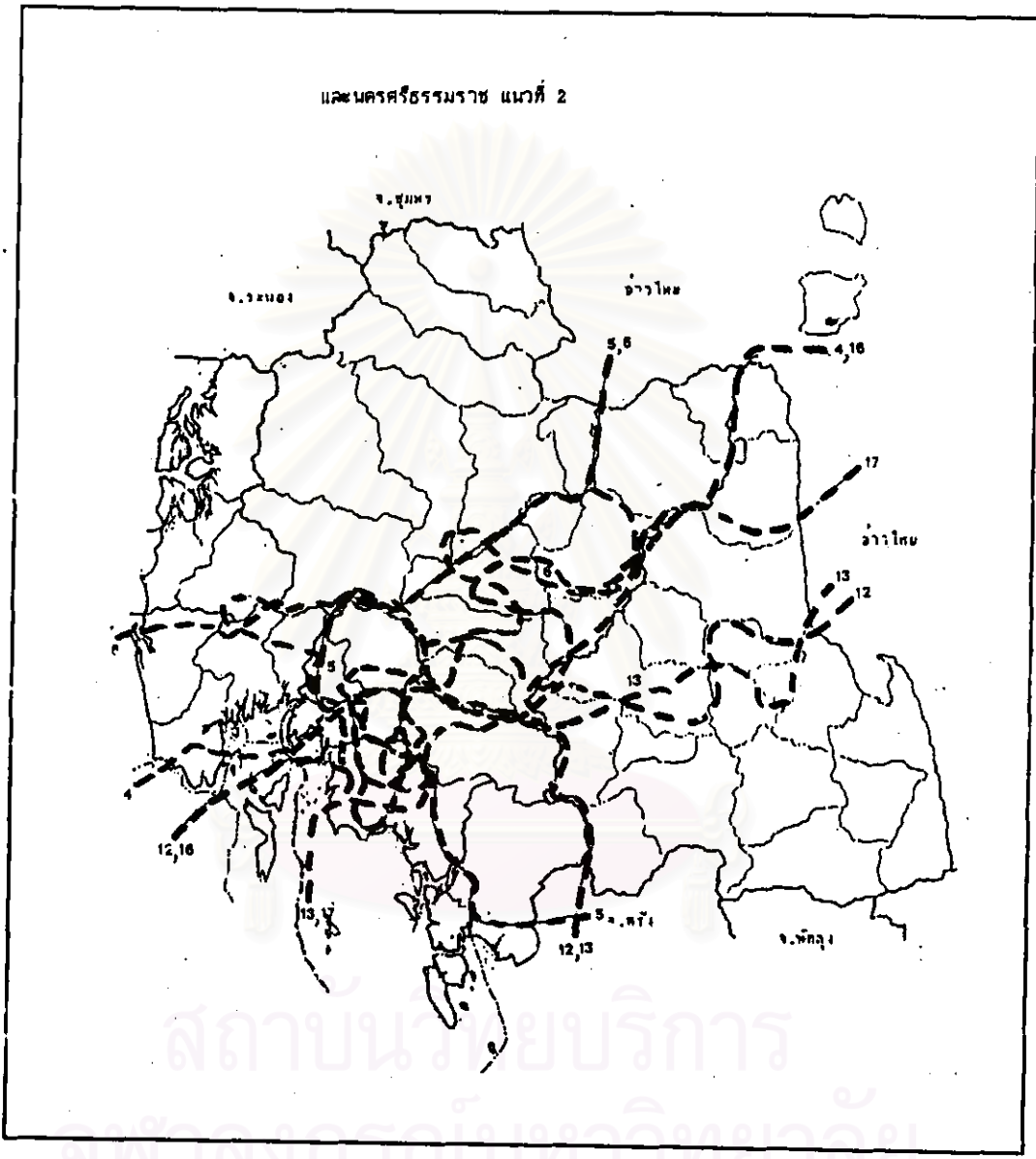
หน่วยย่อยที่ ๔	'พำขวามา'	หน่วยย่อยที่ ๑๔	'แกงโตปลา'
หน่วยย่อยที่ ๑๐	'ข้าวโต'	หน่วยย่อยที่ ๒๔	'เมื่อไร'
หน่วยย่อยที่ ๑๕	'กินเดือนหงาย'	หน่วยย่อยที่ ๓๐	'ตะปู'
หน่วยย่อยที่ ๑๖	'กินเดือนมืด'		

ภาพที่ ๑๘ แผนที่แสดงเส้นแบ่งเขตภาษาบางส่วนตรงกับเส้นแบ่งเขตจังหวัดสุราษฎร์ธานี และ จังหวัดนครศรีธรรมราช (ดัดแปลงจากดวงใจ เอช , ๒๕๒๙)

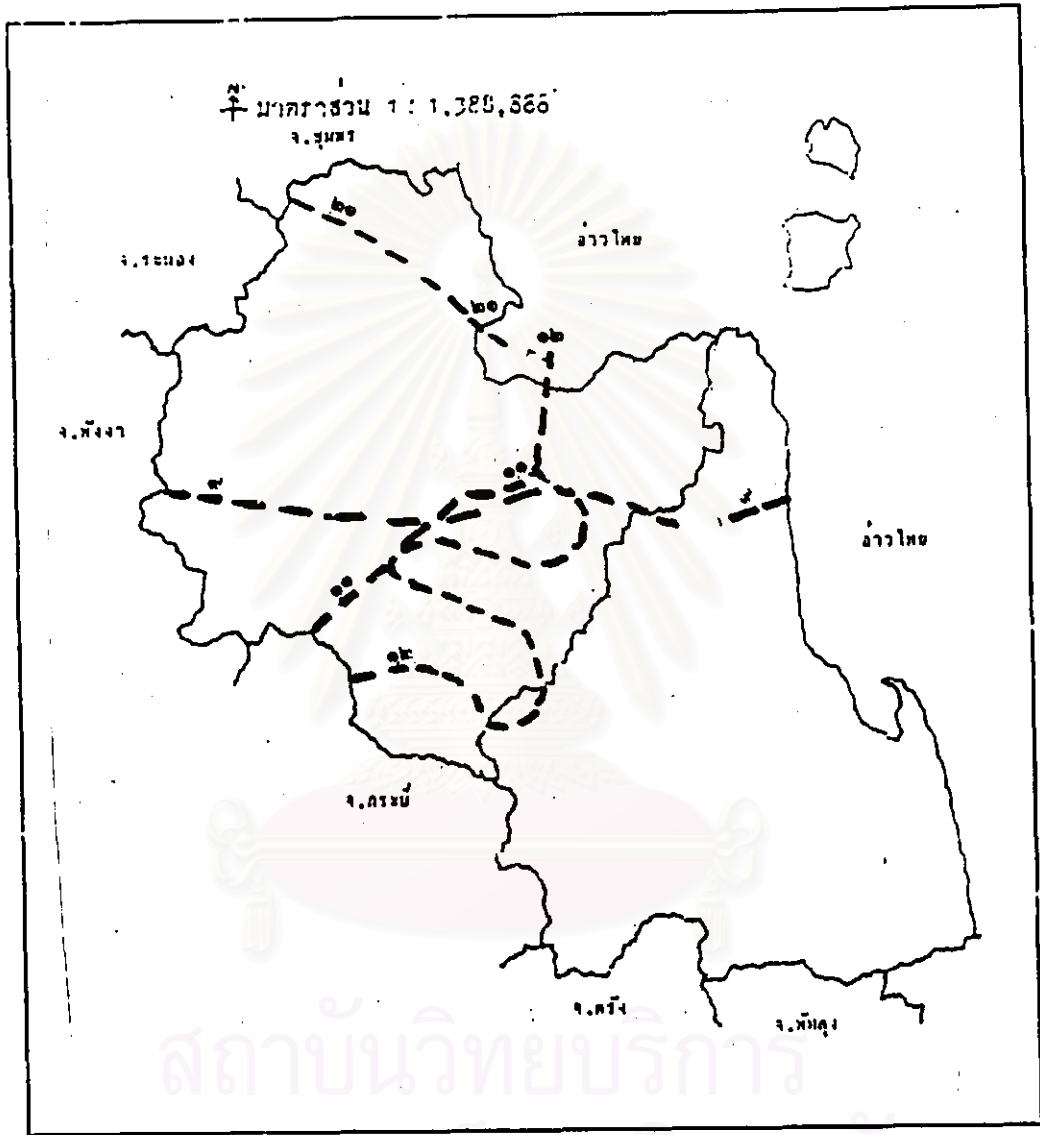
หน่วยบรรดที่๗	'ตะหลิว'	หน่วยบรรดที่๒๖	'นคปิ่น'
หน่วยบรรดที่๑๓	'มันแกว'	หน่วยบรรดที่๒๗	'เคียวนี้'
หน่วยบรรดที่๑๔	'สัปประต'		

ภาพที่ ๑๙ แผนที่แสดงแนวแบ่งเขตภาษาในจังหวัดพังงา กระบี่ สุราษฎร์ธานี และ นครศรีธรรมราช (ดัดแปลงจากศูนย์พร เลิศกุลทานนท์ , ๒๕๓๔)

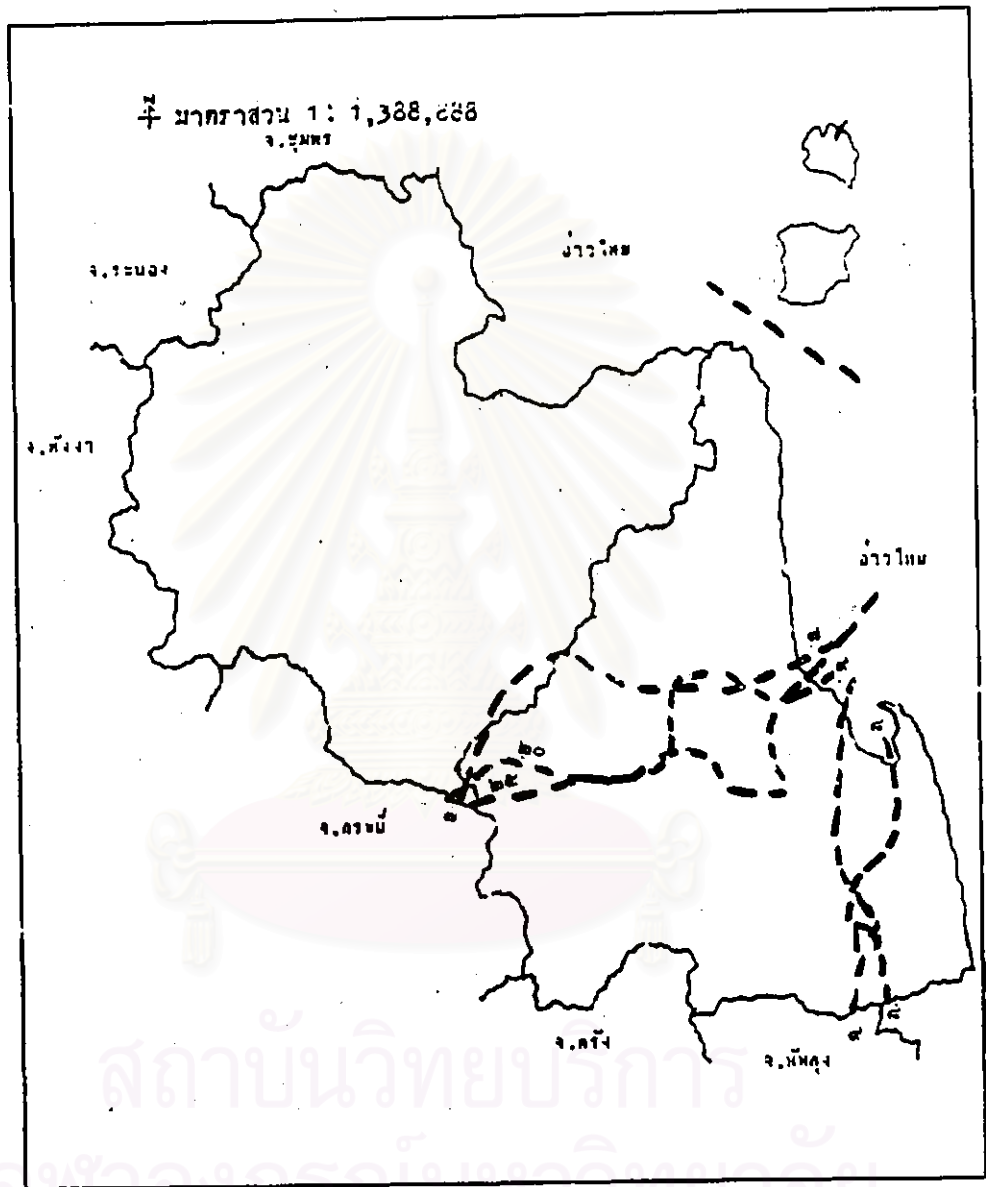
หน่วยบรรทัดที่ ๕	'ขาวโพล'	หน่วยบรรทัดที่ ๑๑	'เป็นห่วง'
หน่วยบรรทัดที่ ๕	'ฝรั่ง'	หน่วยบรรทัดที่ ๑๖	'เมื่อไร'
หน่วยบรรทัดที่ ๖	'พริก'	หน่วยบรรทัดที่ ๑๗	'ตะกอน'
หน่วยบรรทัดที่ ๑๒	'เหล็กไน'		

ภาพที่ ๒๐ แผนที่แสดงเส้นแบ่งเขตภาษาอยู่ในบริเวณจังหวัดสุราษฎร์ธานี (ดัดแปลงจากดวงใจ เอช , ๒๕๒๙)

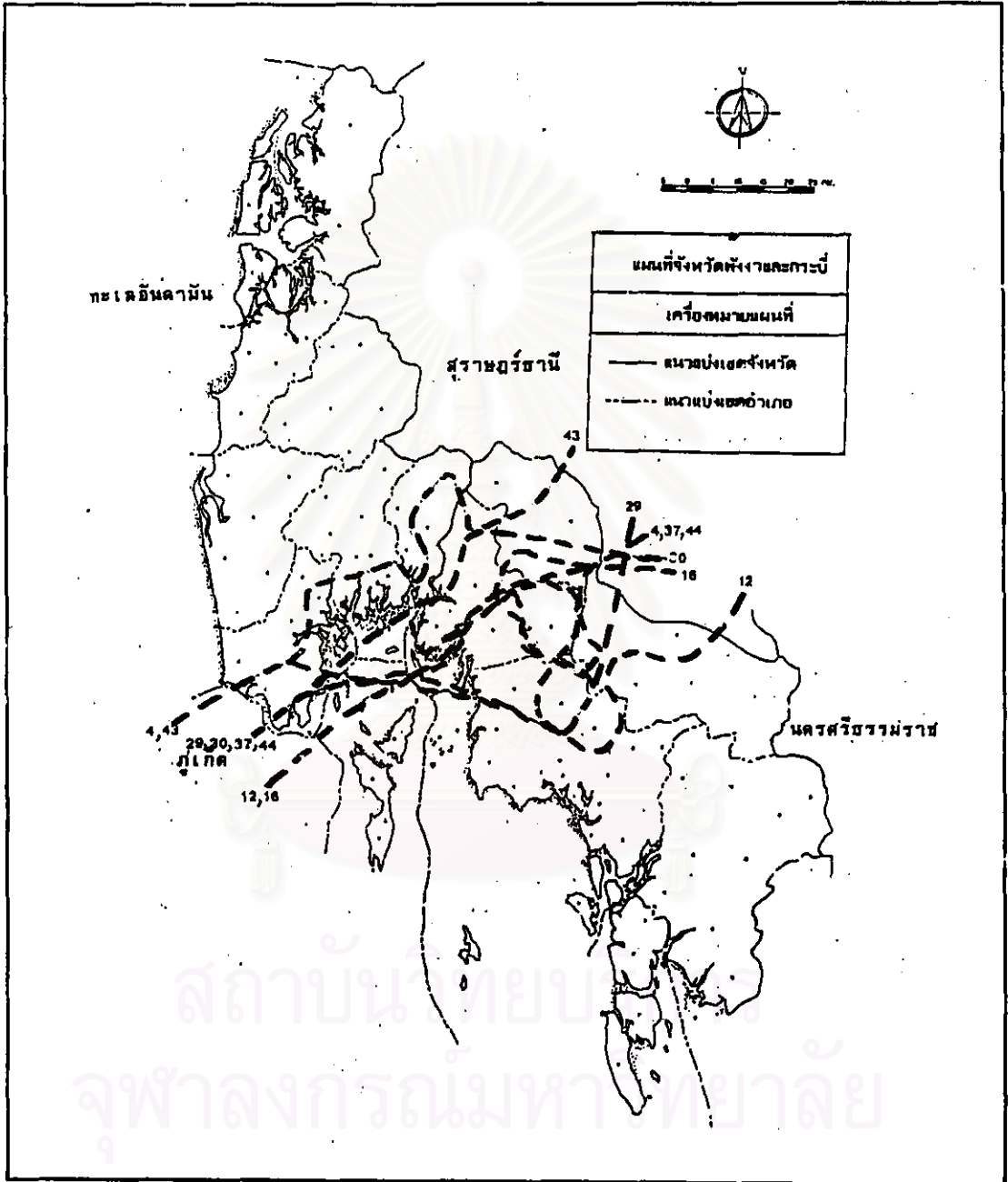
หน่วยบรรทัดที่ ๓	'สุนโก'	หน่วยบรรทัดที่ ๒๒	'พริก'
หน่วยบรรทัดที่ ๑๐	'ฝรั่ง'	หน่วยบรรทัดที่ ๒๑	'ซูดหรือกล้าว'

ภาพที่ ๒๑ แผนที่แสดงเส้นแบ่งเขตภาษาอยู่ในบริเวณจังหวัดนครศรีธรรมราช (ดัดแปลงจากดวงใจ เอช , ๒๕๒๙)

หน่วยย่อยที่๑	'ตะหลิว'	หน่วยย่อยที่๒๐	'เหล็กไผ่'
หน่วยย่อยที่๒	'เสวียนรองหม้อ'	หน่วยย่อยที่๒๑	'เป็นท่วง'
หน่วยย่อยที่๓	'ตุ้มไก่อ'		

ภาพที่ ๒๒ แผนที่แสดงแนวแบ่งเขตภาษาในจังหวัดพังงาและกระบี่แนวที่ ๑ (ดัดแปลงจากสุนีย์พร เลิศกุลทานนท์, ๒๕๓๔)

- หน่วยย่อยที่ ๔ 'ขาวโพล'
- หน่วยย่อยที่ ๑๒ 'เหล็กโหน'
- หน่วยย่อยที่ ๑๖ 'เมื่อไร'
- หน่วยย่อยที่ ๒๘ 'มันสำปะหลัง'

- หน่วยย่อยที่ ๓๐ 'เม็ดมะม่วงหิมพานต์'
- หน่วยย่อยที่ ๓๑ 'โกทก'
- หน่วยย่อยที่ ๔๑ 'เร้ว'
- หน่วยย่อยที่ ๔๔ 'เป่าทางเกง'

๓. งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับคำศัพท์ การใช้คำ การเรียงลำดับคำในบริเวณ ๔ จังหวัด

งานวิจัยที่ศึกษาในเรื่องของคำศัพท์ การใช้คำ และการเรียงลำดับคำ ได้แก่ งานวิจัยของประภาพรรณ เสนิดันติกุล ศึกษาเรื่อง ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช และสงขลา งานวิจัยของเปรมจิต ชนะวงศ์ ศึกษาเรื่อง วิเคราะห์การใช้คำและการเรียงคำในภาษาถิ่นใต้ : ชุมพร และนครศรีธรรมราช

ลักษณะการศึกษาในเรื่องแนวแบ่งเขตภาษา

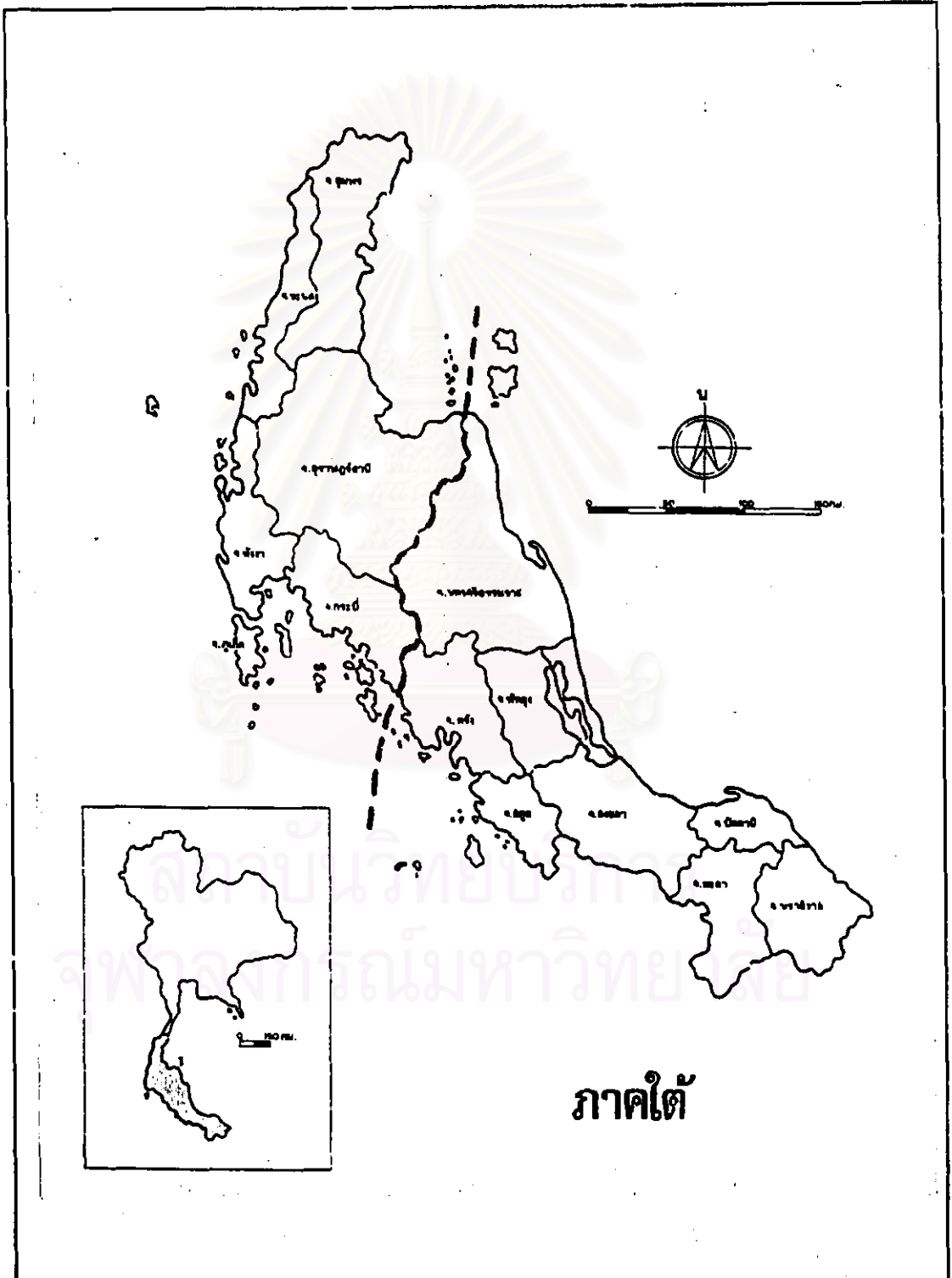
งานวิจัยของมลลีย์ พรโชคชัย เป็นงานวิจัยในรายวิชาวิทยานิพนธ์ภาษาไทยถิ่น ศึกษาเกี่ยวกับแนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก กับภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก โดยใช้ศัพท์เป็นเกณฑ์ ผู้วิจัยได้คัดเลือกหน่วยอรรถทั้งสิ้น ๓๓ หน่วยอรรถ สร้างเป็นแบบสอบถามส่งทางไปรษณีย์ไปยังอาจารย์ใหญ่ประจำโรงเรียนรัฐบาลที่สังกัดกองทหารมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ทั้ง ๑๕ จังหวัดภาคใต้ จังหวัดละ ๒ โรงเรียน จากนั้น เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนแล้วก็นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ศัพท์ พิจารณาการกระจายของศัพท์ การเกาะกลุ่มของศัพท์และหาแนวแบ่งเขตภาษา ผลการวิจัยแสดงว่า พบแนวแบ่งเขตภาษาที่สำคัญมี ๒ แนว คือ

๑. แนวที่แบ่งจังหวัดสุราษฎร์ธานีออกจากนครศรีธรรมราช และกระบี่ออกจากตรัง ซึ่งเป็นบริเวณที่มีเส้นแบ่งเขตศัพท์สำคัญมากที่สุด ๔๙ เส้น (ดูภาพที่ ๒๓ หน้า ๔๖)

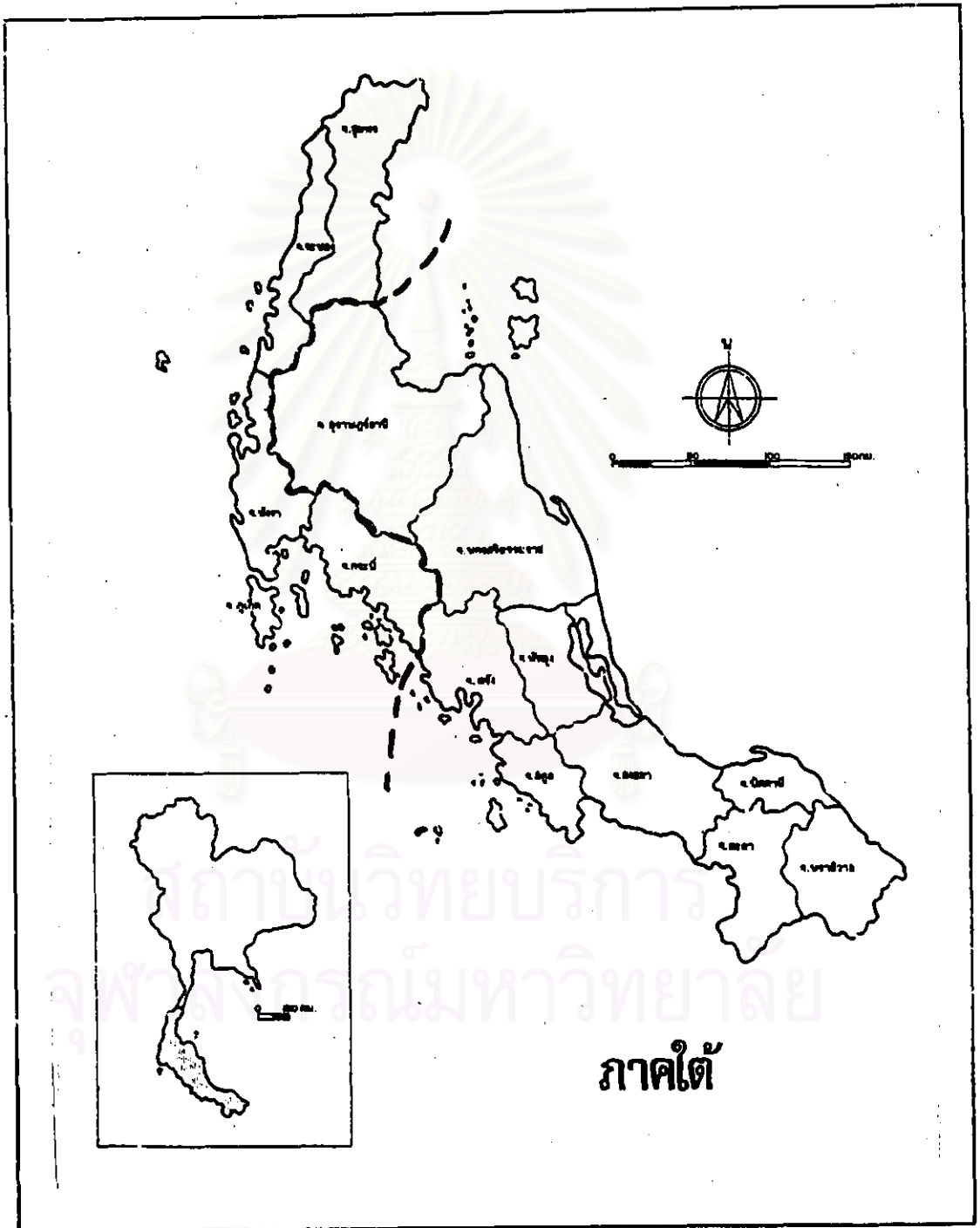
๒. แนวที่แบ่งจังหวัดสุราษฎร์ธานีออกจากชุมพร-ระนอง-พังงา แบ่งนครศรีธรรมราชออกจากกระบี่ และแบ่งกระบี่ออกจากตรัง เป็นบริเวณที่มีเส้นแบ่งเขตศัพท์สำคัญ ๖ เส้น (ดูภาพที่ ๒๔ หน้า ๔๗)

งานวิจัยที่กล่าวทั้งหมดข้างต้นนั้น นับว่าเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยอย่างมาก โดยเฉพาะงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการแบ่งเขตภาษาถิ่นย่อยโดยใช้พยัญชนะท้าย (k) ในพยางค์ตายเสียงยาวเป็นเกณฑ์ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการทำงานวิจัยของผู้วิจัยต่อไป

ภาพที่ ๒๓ แผนที่แสดงแนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกกับภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก โดยใช้ศัพท์เป็นเกณฑ์ แนวที่ ๑ (ดัดแปลงจากมธุลี พรโชคชัย , ๒๕๓๕)

ภาพที่ ๒๔ แผนที่แสดงแนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออกกับภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก โดยใช้ศัพท์เป็นเกณฑ์ แนวที่ ๒ (ดัดแปลงจากมธุลี พรโชคชัย , ๒๕๓๕)

๑.๗ รายละเอียดเกี่ยวกับจังหวัดที่ศึกษา

รายละเอียดเกี่ยวกับจังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช กระบี่ และตรัง ได้มาจาก บรรยายสรุปจังหวัดตรัง (๒๕๒๙) นครศรีธรรมราช (๒๕๓๘) อักษรานุกรณภูมิศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒ (๒๕๐๗) แผนที่แสดงเขตอำเภอ ตำบล เทศบาล และข้อมูลพื้นฐานของจังหวัด พ.ศ. ๒๕๓๘ (๒๕๓๘) บรรยายสรุปจังหวัดสุราษฎร์ธานี (๒๕๓๘) ผลงานและสารสนเทศ ปี ๒๕๓๘ (๒๕๓๘)

จังหวัดสุราษฎร์ธานี

คำขวัญ “เมืองร้อยเกาะ เงาะอร่อย หอยใหญ่ ไข่แดง แหล่งธรรมะ”

ที่ตั้งและขนาด

จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตั้งอยู่บนฝั่งตะวันออกของภาคใต้ อยู่ระหว่างละติจูด $๙^{\circ}๔๘'$ เหนือ $๙^{\circ}๒๐'$ ใต้ และลองจิจูด $๙๙^{\circ}๕๐'$ ตะวันออก $๙๙^{\circ}๑๗'$ ตะวันตก มีเนื้อที่ประมาณ ๑๒,๘๙๑.๔ ตารางกิโลเมตร เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่มากที่สุดของภาคใต้

อาณาเขต

ทิศเหนือ	จรด จังหวัดชุมพร และอ่าวไทย
ทิศใต้	จรด จังหวัดนครศรีธรรมราชกระบี่
ทิศตะวันออก	จรด จังหวัดนครศรีธรรมราชและอ่าวไทย
ทิศตะวันตก	จรด จังหวัดพังงาและระนอง

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาประมาณ ๔๙% ของพื้นที่ทั้งจังหวัด มีเทือกเขานครศรีธรรมราชและบางส่วนของเทือกเขาภูเก็ตทอดยาวตามแนวเหนือใต้ ซึ่งแบ่งภูมิประเทศได้ ๔ ลักษณะคือ

๑. ภูมิประเทศเป็นที่สูง จนกระทั่งภูเขาสลับซับซ้อน ได้แก่ พื้นที่ในเขตอำเภอคีรีรัฐนิคม พระแสง พนม ท่าช้าง ไชยา ท่าชนะ เวียงสระ ชัยบุรี และกิ่งอำเภอวิภาวดี
๒. ภูมิประเทศที่ราบชายฝั่งทะเล ได้แก่ พื้นที่อำเภอเมืองและขุนหิน
๓. ภูมิประเทศที่ราบสูงด้านตะวันออก ได้แก่ พื้นที่อำเภอดอนสัก กาญจนดิษฐ์ เวียงสระ และบ้านนาสาร
๔. ภูมิประเทศเป็นเกาะในทะเลอ่าวไทย ได้แก่ อำเภอเกาะสมุย อำเภอเกาะพะงัน หมู่เกาะอ่างทอง และเกาะบริวารรวม ๗๒ เกาะ นอกจากนี้ จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีแม่น้ำน้อยใหญ่หลายสาย แต่ที่สำคัญมี ๒ สาย คือ แม่น้ำตาปี และแม่น้ำพุมดวง

การปกครองและประชากร

แบ่งการปกครองออกเป็น ๑๘ อำเภอ และ ๑ กิ่งอำเภอ ๑๓๑ ตำบล ๙๕๓ หมู่บ้าน เจลี่ยความหนาแน่นของประชากร ๕๑.๓๑ คนต่อตารางกิโลเมตร พุทธศาสนิกชน ๙๗.๑๕% อิสลามิกชน ๒.๒๗% และอื่นๆ ๐.๕๘%

ตารางที่ ๖ ข้อมูลแสดงอำเภอ/กิ่งอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน และประชากร จังหวัดสุราษฎร์ธานี

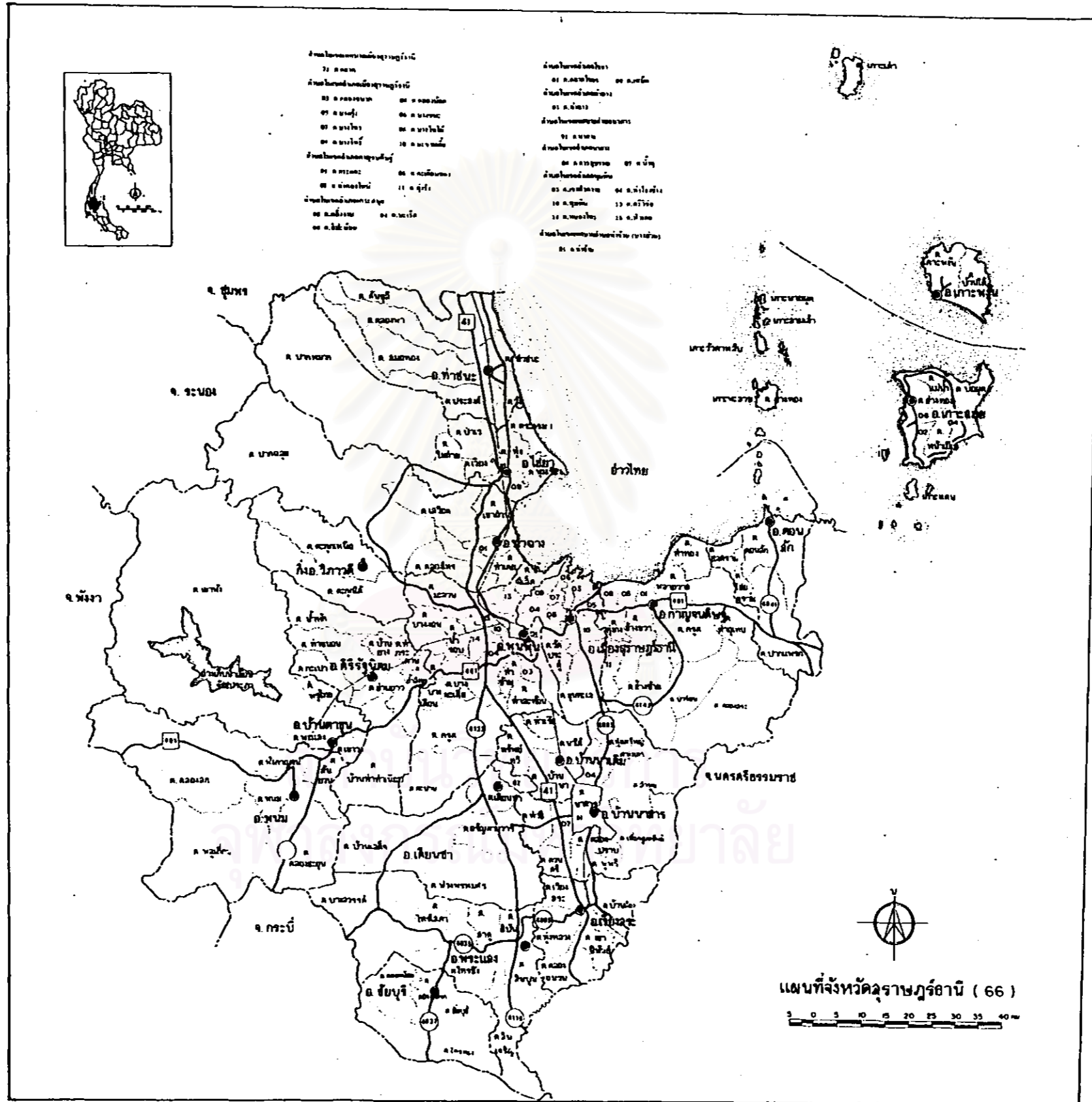
ลำดับที่	อำเภอ	จำนวน		จำนวนประชากร
		ตำบล	หมู่บ้าน	
๑	เมืองสุราษฎร์ธานี	๑๑	๖๔	๑๘๓,๕๒๓
๒	กาญจนดิษฐ์	๑๓	๙๙	๘๘,๔๙๙
๓	เกาะพะงัน	๓	๑๗	๘,๗๕๓
๔	เกาะสมุย	๗	๓๙	๓๒,๔๕๓
๕	คีรีรัฐนิคม	๘	๘๑	๓๖,๔๙๐

ตารางที่ ๖ (ต่อ)

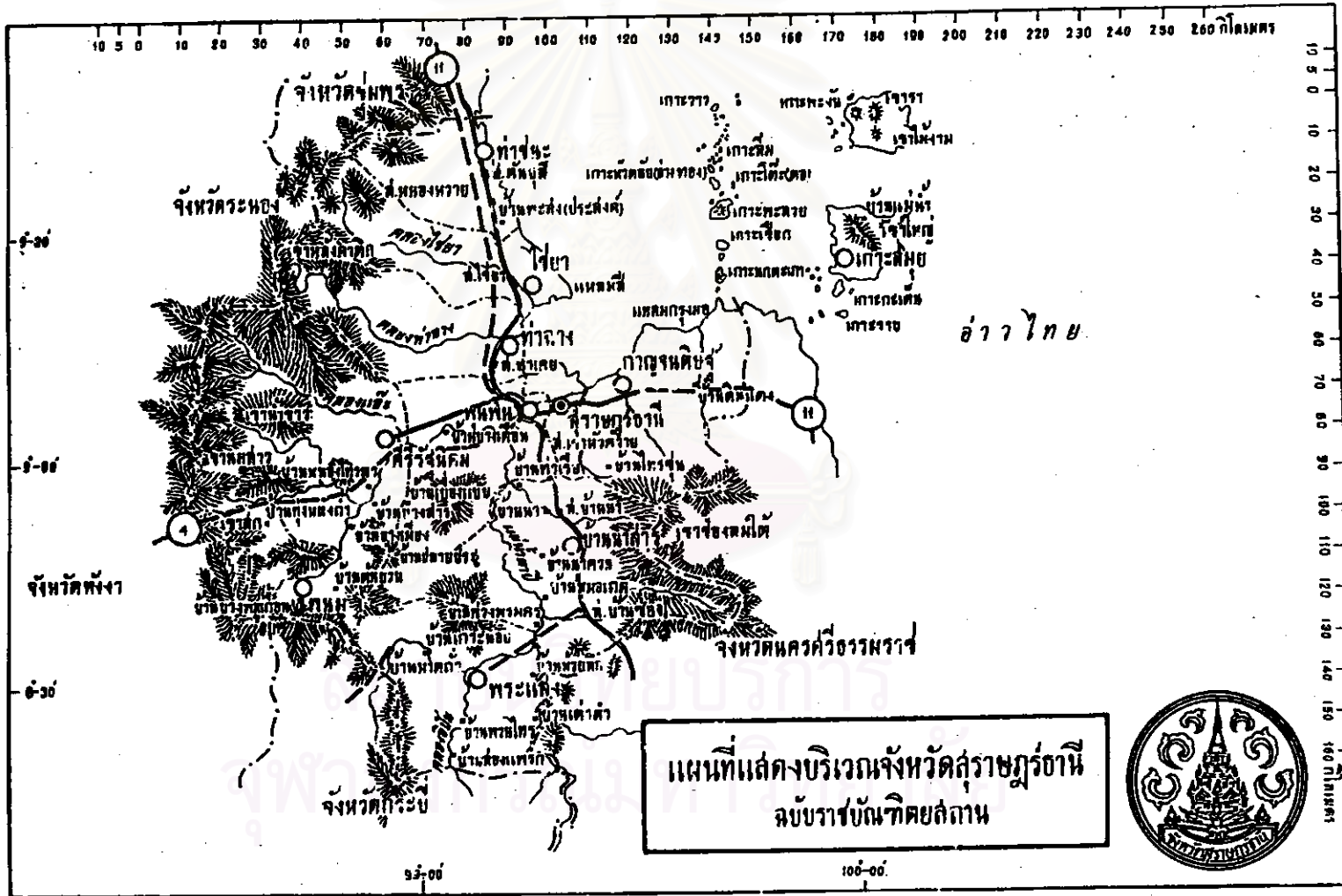
ลำดับที่	อำเภอ	จำนวน		จำนวน ประชากร
		ตำบล	หมู่บ้าน	
๖	เคียนซา	๕	๓๙	๓๒,๑๗๐
๗	ชัยบุรี	๙	๒๗	๑๖,๒๑๖
๘	ไชยา	๙	๕๓	๔๑,๑๗๘
๙	ดอนสัก	๙	๓๔	๓๒,๐๘๙
๑๐	ทาบอง	๖	๔๓	๒๗,๖๒๙
๑๑	ทาชนะ	๖	๕๓	๓๙,๘๖๖
๑๒	บ้านตาขุน	๔	๒๙	๑๒,๗๔๔
๑๓	บ้านนาเดิม	๔	๒๖	๒๐,๑๔๕
๑๔	บ้านนาสาร	๑๑	๖๓	๔๕,๕๘๑
๑๕	พนม	๖	๔๙	๒๖,๒๓๖
๑๖	พระแสง	๗	๖๗	๔๗,๓๕๘
๑๗	พุนพิน	๑๖	๙๐	๖๑,๓๓๕
๑๘	เวียงสระ	๕	๖๔	๕๕,๓๑๕
๑๙	กิ่งอ.วิภาวดี	๒	๑๖	๗,๘๖๔
	รวมทั้งจังหวัด	๑๓๑	๙๕๓	๘๑๕,๔๔๔

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ ๒๕ แผนที่แสดงเขตการปกครองในระดับตำบล และอำเภอ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
(ดัดแปลงจากแผนที่สถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ , ๒๕๓๔)

ภาพที่ ๒๒ แผนที่แสดงสภาพภูมิประเทศจังหวัดสุราษฎร์ธานี
 (ข้อมูลจากกรมภูมิศาสตร์ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน , ๒๕๐๗)

จังหวัดนครศรีธรรมราช

คำขวัญ “ เมืองประวัติศาสตร์ พระธาตุทองคำ ชื่นฉ่ำธรรมชาติ แร่ธาตุอุดม
เครื่องถมลามกษัตริย์ มากวัดมากศิลป์ ครบสิ้นกุ้งปู ”

ที่ตั้งและขนาด

จังหวัดนครศรีธรรมราช ตั้งอยู่ประมาณตอนกลางด้านตะวันออกของดินแดนภาคใต้
ที่ตั้งของตัวจังหวัดตั้งอยู่ประมาณละติจูด ๙° เหนือ และลองจิจูด ๑๐๐° ตะวันออก มีพื้นที่
 $๙,๙๔๒.๕$ ตารางกิโลเมตร เป็นจังหวัดที่มีประชากรมากที่สุด และมีพื้นที่เป็นรองเฉพาะจังหวัด
สุราษฎร์ธานี

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดสุราษฎร์ธานี และอำเภอบ้านดอน อำเภอชนอมเป็นอำเภอที่
ตั้งอยู่ทางเหนือของจังหวัด

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอระโนด จังหวัดสงขลา อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง อำเภอ
ห้วยยอด จังหวัดตรัง อำเภอหัวไทร อำเภอชะอวด และอำเภอทุ่งสง เป็นอำเภอที่มีอาณาเขตด้าน
ทิศใต้

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอไทย เป็นชายฝั่งด้านตะวันออกของคาบสมุทร มีความยาว
ตั้งแต่ตอนเหนือของอำเภอชนอมลงไปทางใต้ของอำเภอสิชล อำเภอท่าศาลา อำเภอเมืองนครศรี
ธรรมราช อำเภอปากพนัง และอำเภอหัวไทร

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดสุราษฎร์ธานีและจังหวัดกระบี่ บริเวณตอนเหนือเขต
อำเภอชนอม อำเภอสิชล และอำเภอท่าศาลา แบ่งเขตกับจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยเทือกเขานคร
ศรีธรรมราช นอกจากนี้ อำเภอที่มีเขตติดต่อกับจังหวัดสุราษฎร์ธานี คือ อำเภอพิปูน อำเภอฉวาง
และอำเภอทุ่งใหญ่ ส่วนที่ติดต่อกับจังหวัดกระบี่ คือ อำเภอทุ่งใหญ่ และอำเภอทุ่งสง

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างไปตามลักษณะของเทือกเขานครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นเทือกเขาที่มีความยาวตามแนวยาวของคาบสมุทร เป็นผลให้ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดนครศรีธรรมราช แบ่งได้เป็น ๓ ส่วน คือ

๑. บริเวณเทือกเขาตอนกลาง ได้แก่ บริเวณเทือกเขานครศรีธรรมราช มีอาณาเขตตั้งแต่ตอนเหนือของจังหวัดลงไปถึงตอนใต้สุดบริเวณพื้นที่ของอำเภอที่อยู่ในเขตเทือกเขาตอนกลาง ได้แก่ อำเภอสิชล หนองท่าศาลา เมือง ลานสกา พรหมคีรี ร่อนพิบูลย์ ชะอวด จุฬารักษ์ และกิ่งอำเภอพระพรหม ในเขตเทือกเขานี้มีภูเขาสูงสุดในจังหวัด คือ เขาหลวง ซึ่งสูงประมาณ ๑,๘๓๕ เมตร เหนือระดับน้ำทะเล

นอกจากนี้ เทือกเขาดังกล่าวยังเป็นเส้นแบ่งอำเภอรหว่างทุ่งสง จวง กับอำเภอชะอวด ร่อนพิบูลย์ ลานสกา เมือง พรหมคีรี ท่าศาลา และเป็นเส้นแบ่งเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช กับอำเภอบ้านนาสาร กาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี อีกด้วย

๒. บริเวณที่ราบชายฝั่งตะวันออก ได้แก่ บริเวณถัดจากบริเวณเทือกเขาตอนกลางไปทางตะวันออกถึงฝั่งทะเลอ่าวไทย อาจแยกพิจารณาได้เป็น ๒ ตอน คือ ตั้งแต่อำเภอเมืองนครศรีธรรมราชลงไปทางใต้ เป็นที่ราบที่มีความกว้างจากบริเวณเทือกเขาตอนกลาง ไปถึงชายฝั่งทะเลระยะทางประมาณ ๙๕ กิโลเมตร อีกบริเวณหนึ่ง คือ ตั้งแต่อำเภอท่าศาลาขึ้นไปทางเหนือ เป็นบริเวณชายฝั่งแคบ ๆ ไม่เกิน ๑๕ กิโลเมตร อำเภอที่อยู่ในเขตที่ราบด้านนี้ คือ อำเภอหนองสิชล ท่าศาลา เมือง ปากพั่น เขียวใหญ่ หัวไทร และอำเภอชะอวด

๓. บริเวณที่ราบด้านตะวันตก ได้แก่ บริเวณที่ราบระหว่างเทือกเขานครศรีธรรมราช และเทือกเขาภูเขา จึงมีลักษณะเป็นหินเขาอยู่เป็นแห่ง ๆ อำเภอที่อยู่ในบริเวณที่ราบด้านนี้ คือ อำเภอพิปูน ทุ่งใหญ่ จวง นาบอน บางขัน กิ่งอำเภอถ้าพรหมรา และอำเภอทุ่งสง ลำน้ำสำคัญ ได้แก่ ต้นน้ำของแม่น้ำตาปี ไหลผ่านอำเภอพิปูน จวงและอำเภอทุ่งใหญ่ นอกจากนี้ ยังมีลำน้ำที่เป็นต้นน้ำของแม่น้ำตรังอีกด้วย คือ น้ำตกโยง และคลองวังหีบ ซึ่งไหลผ่านอำเภอทุ่งสง ไปยังอำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง และออกทะเลอันดามันที่อำเภอกันตัง

การปกครองและประชากร

จังหวัดนครศรีธรรมราช แบ่งเขตการปกครองตามลักษณะพื้นที่ออกเป็น ๑๔ อำเภอ ๓ กิ่งอำเภอ ๑๗๐ ตำบล ๑,๓๗๕ หมู่บ้าน เฉลี่ยความหนาแน่นของประชากร ๑๕๐ คนต่อตารางกิโลเมตร พุทธศาสนิกชน ๙๔.๕๓% อิสลามิกชน ๔.๙๑% และอื่น ๆ ๐.๕๖%

ตารางที่ ๗ ข้อมูลแสดงอำเภอ/กิ่งอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ประชากร จังหวัดนครศรีธรรมราช

ลำดับที่	อำเภอ	จำนวน		จำนวนประชากร
		ตำบล	หมู่บ้าน	
๑	เมืองนครศรีธรรมราช	๑๓	๑๐๗	๓๐๗,๘๓๔
๒	ปากพอง	๑๘	๑๓๖	๙๖,๘๐๗
๓	ทาสาลา	๑๔	๑๓๐	๑๒๘,๙๗๓
๔	ลิขิต	๘	๙๖	๗๗,๖๔๖
๕	ร่อนพิบูลย์	๗	๕๒	๙๖,๖๗๘
๖	ชะอวด	๑๑	๗๘	๘๓,๒๗๔
๗	เชียรใหญ่	๑๓	๑๒๔	๗๖,๒๒๐
๘	ฉวาง	๑๓	๑๐๓	๑๐๐,๘๐๑
๙	ทุ่งสง	๑๓	๑๐๔	๑๑๖,๗๙๘
๑๐	หัวไทร	๑๑	๙๓	๗๒,๕๔๘
๑๑	ขนอม	๓	๓๐	๒๖,๗๓๙
๑๒	นาบอน	๓	๒๙	๒๗,๘๔๑
๑๓	ทุ่งใหญ่	๗	๔๗	๖๑,๐๖๙
๑๔	พจนมคีรี	๕	๓๗	๓๓,๑๓๙
๑๕	พิปูน	๕	๔๐	๒๘,๐๒๖
๑๖	ลานสกา	๕	๓๘	๓๙,๓๕๖
๑๗	บางขัน	๔	๕๒	๓๐,๘๔๔
๑๘	จุฬาภรณ์	๖	๒๓	๒๙,๕๑๒
๑๙	กิ่งอ.ถ้าพรหมรา	๓	๒๘	๑๖,๗๖๒

ตารางที่ ๗ (ต่อ)

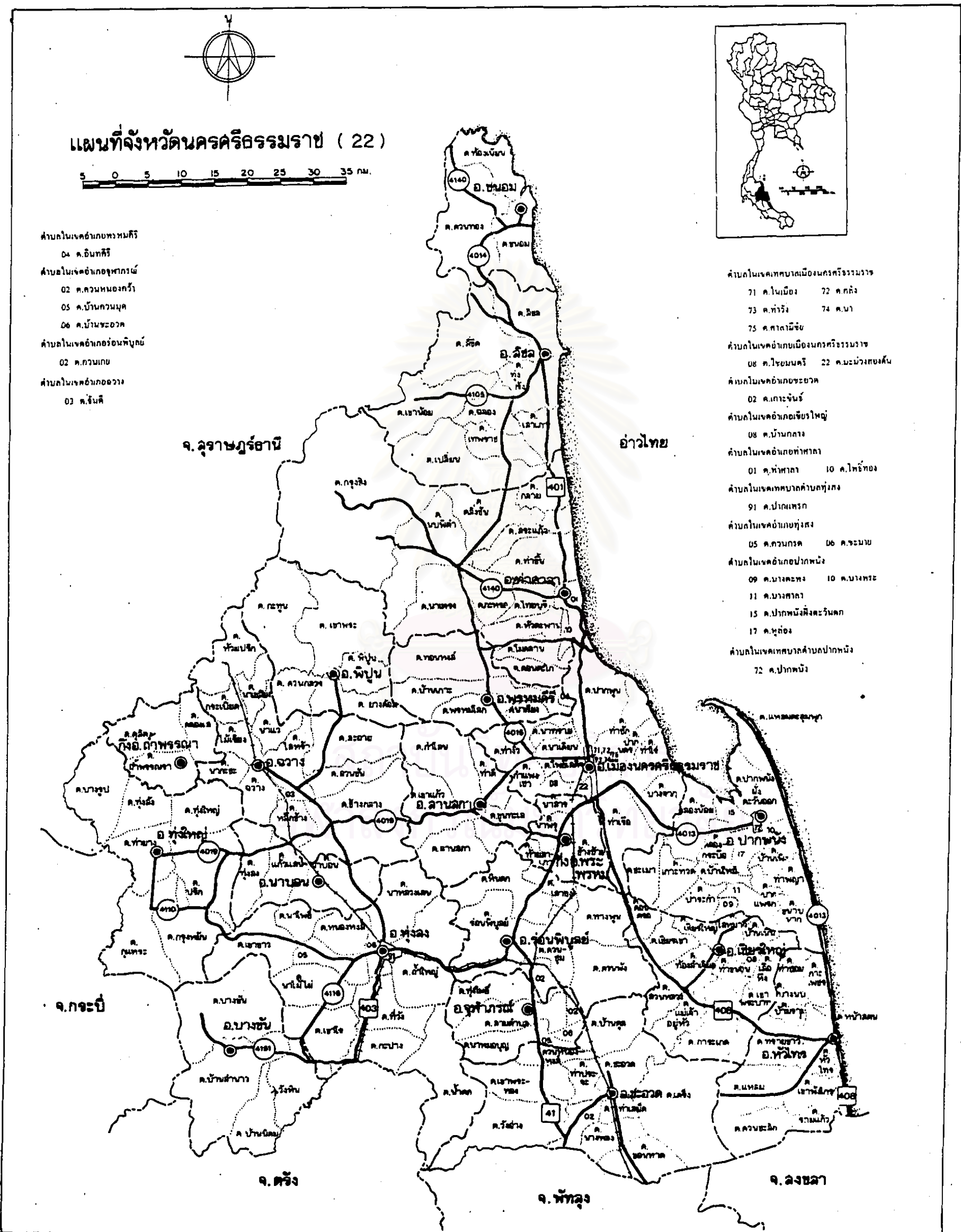
ลำดับที่	อำเภอ	จำนวน		จำนวน ประชากร
		ตำบล	หมู่บ้าน	
๑๙	กิ่งอ.พระพรหม	๔	๒๘	๓๗,๙๐๙
๒๐	กิ่งอ.นบพิตำ	๔	๒๖	
	รวมทั้งจังหวัด	๑๗๐	๑,๓๗๕	๑,๔๘๘,๗๗๖

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

* จำนวนประชากรของกิ่งอำเภอนบพิตำยังไม่ทราบรายละเอียดที่แน่นอน

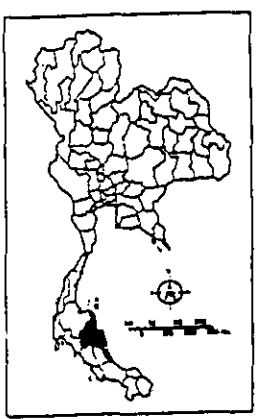
ภาพที่ ๒๗ แผนที่แสดงเขตการปกครองในระดับตำบล และอำเภอ จังหวัดนครศรีธรรมราช
(ดัดแปลงจากแผนที่สถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ๒๕๓๔)

แผนที่จังหวัดนครศรีธรรมราช (22)

5 0 5 10 15 20 25 30 35 กม.

- ตำบลในเขตอำเภอห่มหมี่
- 04 ค.อินทรี
- ตำบลในเขตอำเภอสุพรรณ
- 02 ค.ควนหนองกร้า
- 05 ค.บ้านกรนุด
- 06 ค.บ้านชะอวด
- ตำบลในเขตอำเภอรัตนัญญ์
- 02 ค.ควนเกย
- ตำบลในเขตอำเภอควน
- 03 ค.จีนดี

- ตำบลในเขตเทศบาลเมืองนครศรีธรรมราช
- 71 ค.ในเมือง 72 ค.คลัง
- 73 ค.ท่าวัง 74 ค.นา
- 75 ค.ศาลาเม็ช
- ตำบลในเขตอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช
- 08 ค.ไชยมนตรี 22 ค.มะม่วงสองต้น
- ตำบลในเขตอำเภอชะอวด
- 02 ค.เกาะจันทร์
- ตำบลในเขตอำเภอเชียรใหญ่
- 08 ค.บ้านกลาง
- ตำบลในเขตอำเภอท่าศาลา
- 01 ค.ท่าศาลา 10 ค.โพธิ์ทอง
- ตำบลในเขตเทศบาลตำบลทุ่งกง
- 91 ค.ป่าแดด
- ตำบลในเขตอำเภอทุ่งสง
- 05 ค.ควนกรด 06 ค.ระบม
- ตำบลในเขตอำเภอปากพนัง
- 09 ค.บางตะพง 10 ค.บางพระ
- 11 ค.บางศาลา
- 15 ค.ปากพนังฝั่งตะวันตก
- 17 ค.หุดอง
- ตำบลในเขตเทศบาลตำบลปากพนัง
- 72 ค.ปากพนัง

จ. ชุมพร

อำเภอไทย

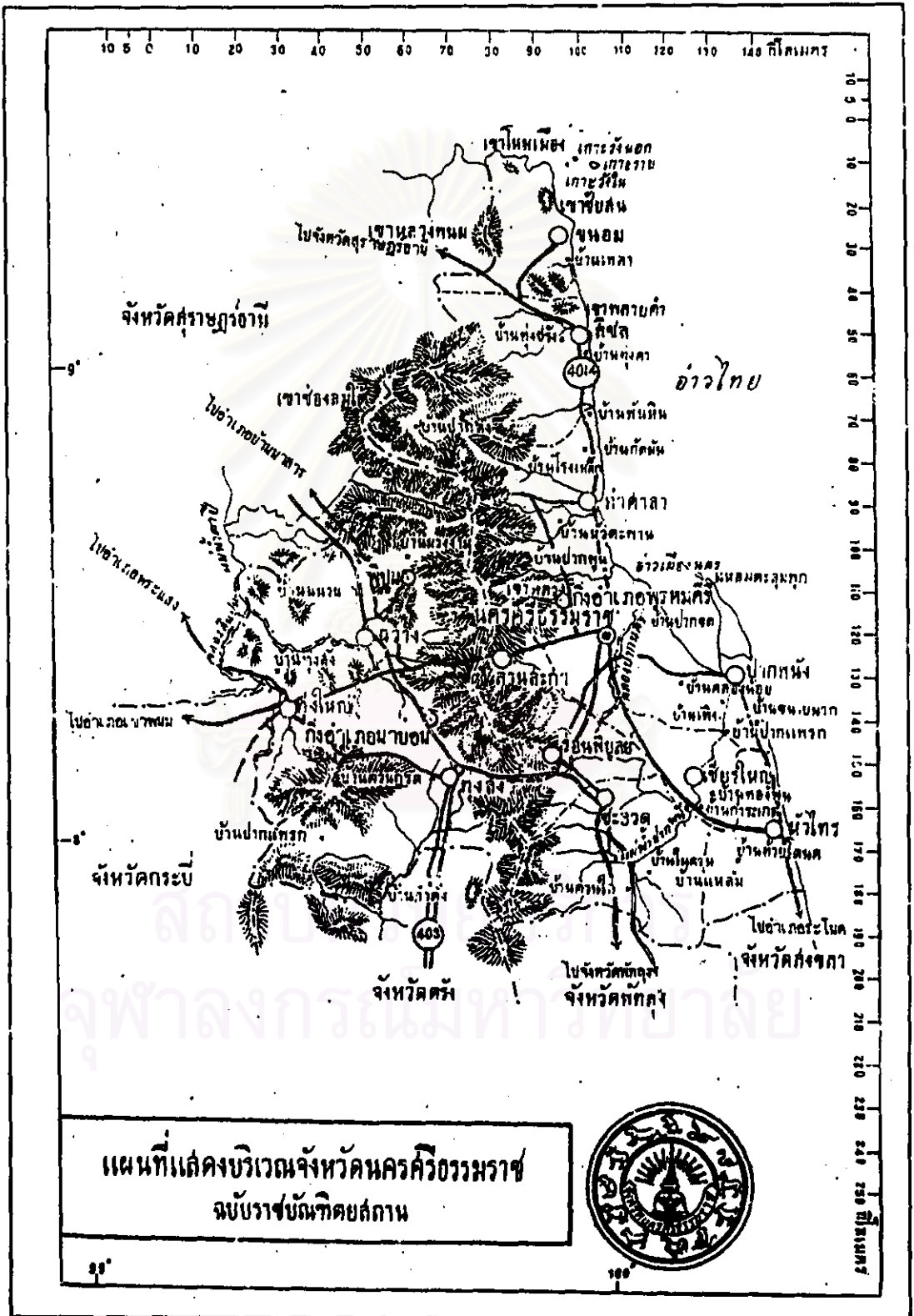
จ. กระบี่

จ. ตรัง

จ. พัทลุง

จ. สงขลา

ภาพที่ ๒๔ แผนที่แสดงสภาพภูมิประเทศจังหวัดนครศรีธรรมราช
(อักษรานุกรมภูมิศาสตร์ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน , ๒๕๐๗)

จังหวัดกระบี่

คำขวัญ “ หอยเก๋า เขาตระหนักรู้ ช่างสวย รวยเกาะ เพาะปลูกปาล์ม งามหาดทราย
ใต้ทะเลสวยสด มรกตอันดามัน ”

ที่ตั้งและขนาด

จังหวัดกระบี่ตั้งอยู่ฝั่งตะวันตกของภาคใต้ ตั้งอยู่ที่ละติจูด ๐๘°-๐๓'-๒๕" ลองจิจูด ๙๘°-๕๕'-๒๕" มีพื้นที่ประมาณ ๔๘๐๕.๘ ตารางกิโลเมตร

อาณาเขต

ทิศเหนือ	จรดจังหวัดพังงาและจังหวัดสุราษฎร์ธานี
ทิศใต้	จรดจังหวัดตรัง และทะเลอันดามัน
ทิศตะวันออก	จรดจังหวัดสุราษฎร์ธานีและจังหวัดนครศรีธรรมราช
ทิศตะวันตก	จรดทะเลอันดามัน

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดกระบี่ประกอบด้วย ภูเขาที่ราบ และเนินสูงต่ำ มีชายฝั่งทะเลยาว ๑๖๐ กิโลเมตร มีเกาะน้อยใหญ่ ๑๓๐ เกาะ เกาะที่สำคัญ คือ เกาะลันตา มีคนอาศัยตามเกาะ ๑๓ เกาะ เกาะลันตาเป็นที่ตั้งว่าการอำเภอเกาะลันตา และเกาะพีพีซึ่งเป็นเกาะที่สวยงามเป็น ๑ ใน ๓ ของโลก จังหวัดมีแม่น้ำสายสั้นที่สำคัญ คือแม่น้ำกระบี่ยาว ๕ กิโลเมตร มีลำคลอง ๓ สาย คือ คลองกระบี่ใหญ่ คลองกระบี่น้อย และคลองปกาสัย ซึ่งคลองทั้งหมดนี้ เกิดจากเทือกเขาพนมเบญจา ซึ่งสูงที่สุด

การปกครองและประชากร

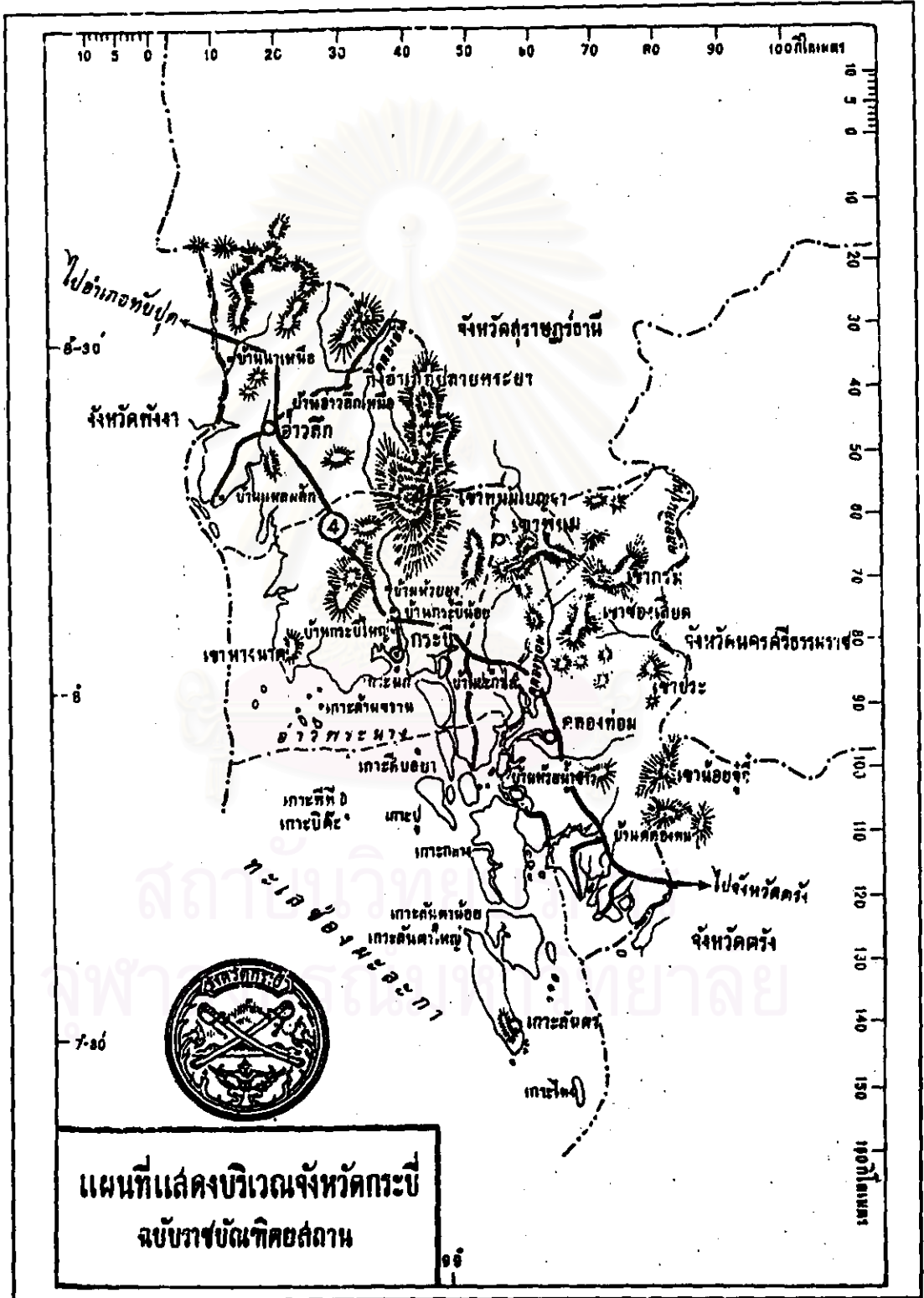
จังหวัดกระบี่แบ่งเขตการปกครองเป็น ๗ อำเภอ ๑ กิ่งอำเภอ ๕๓ ตำบล ๓๕๐ หมู่บ้าน เฉลี่ยความหนาแน่นของประชากร ๖๘ คนต่อตารางกิโลเมตร พุทธศาสนิกชน ๕๙.๘% อิสลามิกชน ๓๖.๖% และอื่น ๆ ๓.๖%

ตารางที่ ๘ ข้อมูลแสดงอำเภอ/กิ่งอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ประชากร จังหวัดกระบี่

ลำดับที่	อำเภอ	จำนวน		จำนวน ประชากร
		ตำบล	หมู่บ้าน	
๑	เมืองกระบี่	๑๐	๕๙	๗๔,๓๙๙
๒	เกาะลันตา	๕	๓๐	๒๒,๒๑๐
๓	เขาพนม	๖	๔๕	๓๔,๑๗๗
๔	คลองท่อม	๗	๕๙	๕๓,๕๖๕
๕	ปลายพระยา	๔	๓๑	๒๙,๓๖๒
๖	ลำทับ	๔	๒๓	๑๔,๙๗๐
๗	อ่าวลึก	๙	๔๙	๔๔,๗๓๔
๘	กิ่งอ.เหนือคลอง	๘	๕๔	๔๗,๕๒๔
	รวมทั้งจังหวัด	๕๓	๓๕๐	๓๒๐,๙๔๑

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ ๓๐ แผนที่แสดงสภาพภูมิประเทศจังหวัดกระบี่
(จากอัครานุกรมภูมิศาสตร์ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน , ๒๕๐๗)

จังหวัดตรัง

คำขวัญ “ เมืองพระยาธิบุรุษ ชาวประชาใจกว้าง ถิ่นกำเนิดยางพารา เด่นสง่า
ดอกศรีตรัง ปะการังใต้ทะเล เสน่ห์หาดทรายงาม ”

ที่ตั้งและขนาด

จังหวัดตรังอยู่ทางภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน ประมาณละติจูดที่ ๘ องศา ๓๑ ลิปดา
เหนือ และลองจิจูดที่ ๙๙ องศา ๓๘ ลิปดาตะวันออก มีพื้นที่ประมาณ ๔,๙๔๑.๔๓๙ ตารางกิโล
เมตร

อาณาเขต

ทิศเหนือ จรดอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช และอำเภอคลองท่อม จังหวัด
กระบี่

ทิศใต้ จรดอำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา และช่องมะละกา
มหาสมุทรอินเดีย

ทิศตะวันออก จรดอำเภอควนขนุน อำเภอกงหรา อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง โดย
เทือกเขาบรรทัดกั้นอาณาเขตตลอดแนว

ทิศตะวันตก จรดอำเภอคลองท่อม อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ และมหาสมุทร
อินเดีย

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่เป็นเนินสูง ๆ ต่ำ ๆ ตลอดบริเวณ ที่ราบสูงสลับลูกควนแนวเนินจากเชิงเขา
บรรทัด ค่อย ๆ ลาดต่ำลงจนจรดฝั่งอันดามัน ลูกควน เนินสูงและภูเขาขนาดย่อมที่กระจายทั่วพื้นที่
ที่จังหวัด ทำให้ภาพรวมทางภูมิศาสตร์เป็นลอนสูงต่ำ มีลำน้ำสำคัญ ๆ ๓ สาย คือ แม่น้ำตรัง อัน
มีต้นกำเนิดจากเขาวังหีบ เทือกเขาหลวง จังหวัดนครศรีธรรมราช แม่น้ำปะเหลียน เกิดจาก
เทือกเขาบรรทัด เขตอำเภอปะเหลียน และคลองกะลาเส ต้นน้ำเกิดจากควนปลวกร้อน ควนชะโน
และควนน้ำแดง ชายแดนตรังกระบี่

การปกครองและประชากร

จังหวัดตรังแบ่งเขตการปกครองเป็น ๘ อำเภอ ๒ กิ่งอำเภอ ๘๗ ตำบล ๖๕๗ หมู่บ้าน
 เฉลี่ยความหนาแน่นของประชากร ๑๑๒ คนต่อตารางกิโลเมตร พุทธศาสนิกชนร้อยละ ๘๐
 อิสลามิกชนร้อยละ ๑๘.๕๐ และคริสต์ศาสนิกชนร้อยละ ๑.๕๐

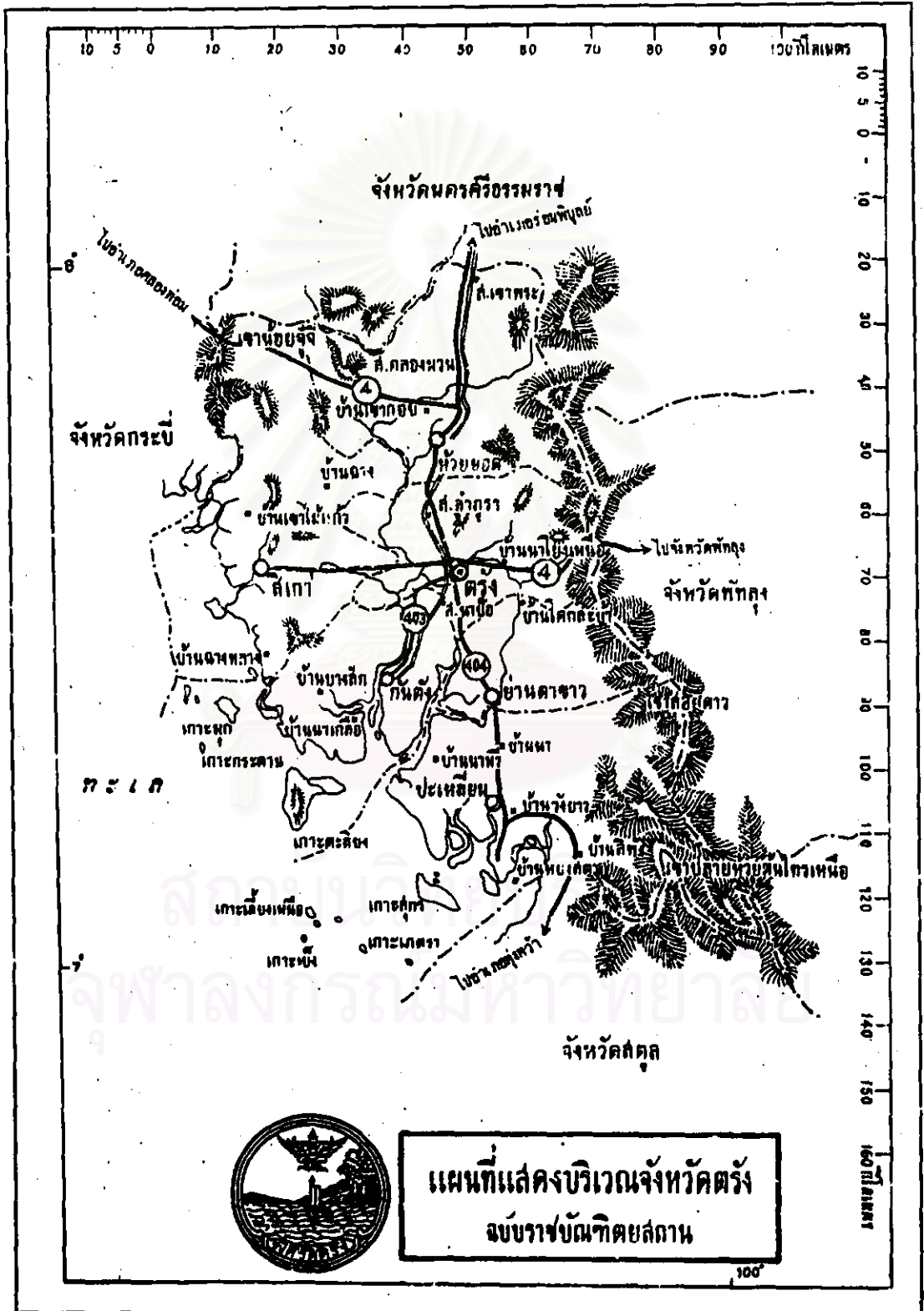
ตารางที่ ๙ ข้อมูลแสดงอำเภอ/กิ่งอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ประชากร จังหวัดตรัง

ลำดับที่	อำเภอ	จำนวน		จำนวน ประชากร
		ตำบล	หมู่บ้าน	
๑	เมืองตรัง	๑๕	๑๑๔	๑๕๘,๙๖๙
๒	กันตัง	๑๔	๗๖	๖๐,๕๗๒
๓	ปะเหลียน	๑๐	๖๙	๕๘,๒๔๐
๔	ย่านตาขาว	๘	๖๒	๖๐,๒๕๕
๕	วังวิเศษ	๕	๕๕	๑๒๖,๖๔๔
๖	สิเกา	๕	๓๗	๒๗,๙๘๖
๗	ห้วยยอด	๑๖	๑๒๘	๗๗,๖๙๘
๘	นาโยง	๖	๕๒	๔๐,๒๐๕
๙	กิ่งอ.รัษฎา	๕	๔๕	๒๓,๖๑๑
๑๐	กิ่งอ.หาดสำราญ	๓	๑๙	๑๓,๐๓๖
	รวมทั้งจังหวัด	๘๗	๖๕๗	๕๕๓,๒๑๖

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ ๓๒ แผนที่แสดงสภาพภูมิประเทศจังหวัดตรัง

(อักษรานุกรมภูมิศาสตร์ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน , ๒๕๐๗)

แผนที่แสดงบริเวณจังหวัดตรัง
ฉบับราชบัณฑิตยสถาน